วิทยุสราญรมย์

ปีที่ 19 ฉบับที่ 74 มกราคม – มีนาคม 2560

กระทรวงการต่างประเทศ

www.mfa.go.th

วารสารวิทยุสราญรมย์

บทบรรณาธิการ

จากทีมบรรณาธิการ....

วารสารวิทยุสราญรมย์ฉบับต้อนรับปี 2560 มาพร้อมกับรูปเล่มที่กระทัดรัด พกพาสะดวก รวมทั้งเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับการต่างประเทศในหลากหลายมิติและภาพประกอบสวย ๆ เช่นเคยค่ะ เป็นเรื่องน่ายินดีมากที่ทีมงานของเราได้รับทราบจากผู้อ่านหลายท่านว่า ชื่นชอบรูปลักษณ์ใหม่ของวารสารวิทยุสราญรมย์มาก รูปแบบและเนื้อหาประมาณนี้เหมาะสมและน่าอ่านดีแล้ว บางท่านบอกว่าให้ลดเรื่องวิชาการหนัก ๆ ลงบ้าง อยากอ่านเรื่องราวแปลกใหม่ ตื่นเต้นผจญภัยแบบเรื่องของคุณชวนเมื่อฉบับที่ 71 (คุณชวนหัดขับรถยนต์) มากขึ้น ทีมงานของเราจึงไม่รอช้า พยายามเชิญชวนเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ข้าราชการให้ช่วยกันเขียนเล่าประสบการณ์ของตนเองทั้งในระหว่างการปฏิบัติงานที่กระทรวงการต่างประเทศและในระหว่างการออกประจำการซึ่งต้องพบพานกับผู้คน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เราเชื่อว่า เรื่องราวเหล่านี้คงหาอ่านจากที่อื่นไม่ได้ง่าย ๆ เป็นภาพสะท้อนการทำงานของพวกเราได้อีกทางหนึ่งและช่วยให้ผู้คนทั่วไปได้รู้จักอาชีพนักการทูตได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

วารสารวิทยุสราญรมย์ฉบับที่ 74 จึงรวบรวมเรื่องราวดี ๆ และน่าสนใจมาฝากท่านผู้อ่านมากมาย โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ เราภูมิใจที่ได้นำเสนอเรื่องเล่าจากกิจกรรมที่กระทรวงการต่างประเทศจัดขึ้นในโอกาสครบรอบ 125 ปี ของพระองค์วรรณ ผู้ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลด้านการทูตที่สำคัญยิ่งของไทย และมาร่วมกันชื่นชมบทบาทของไทยในฐานะประธานกลุ่ม 77 ตลอดช่วงเวลา 1 ปีของการดำรงตำแหน่งที่สำคัญนี้

และเพื่อเอาใจท่านผู้อ่านที่ขอกันมามากมาย...นักการทูตและเจ้าหน้าที่ของเราหลายคนได้อุทิศเวลามาบอกเล่าประสบการณ์ที่น่าสนใจจากการทำงานด้านเขตแดนไทย - กัมพูชา การส่งผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมากลับสู่บ้านเกิด และในโอกาสอันดีที่ปี 2560 เป็นวาระครบรอบ 70 ปีแห่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - อินเดีย เราจึงมีบทความหลากหลายรสชาติที่เกี่ยวกับอินเดียมาฝากท่านผู้อ่านถึง 3 เรื่อง ซึ่งน่าจะช่วยให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักอินเดียได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีภารกิจและกิจกรรมมากมายของกระทรวงการต่างประเทศที่ทีมงานของเราเห็นว่า น่าจะเผยแพร่และสร้างความรับรู้ต่อสาธารณชนให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการด้านเยาวชน และโครงการพาคณะทูตต่างประเทศไปเยี่ยมชมโครงการในพระราชดำริ ซึ่งเราได้นำเสนอในวารสารฯ ฉบับนี้ด้วย พร้อมกับเกร็ดความรู้ดี ๆ เกี่ยวกับอาเซียนเช่นเคย เพื่อให้ผู้อ่านได้ทำความรู้จักอาเซียนและเพื่อน ๆ ของเราอีก 9 ประเทศในประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องเพราะปีนี้มีความสำคัญสำหรับอาเซียนเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นปีที่อาเซียนก่อตั้งมาครบ 50 ปีหรือครึ่งศตวรรษ

ทีมงานของเราหวังว่าท่านผู้อ่านจะส่งกำลังใจให้พวกเราด้วยการให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ของท่านเกี่ยวกับวารสารวิทยุสราญรมย์ฉบับนี้และฉบับที่ผ่าน ๆ มา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวารสารฯ ให้เป็นประโยชน์และเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการสื่อสารสองทางระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับประชาชนได้อย่างดี

พบกันใหม่ฉบับหน้า..... สวัสดีค่ะ

(ชลธี จันทร์รัชชกูล)
บรรณาธิการ

สารบัญ

06 125 ปี พระองค์วรรณ

14 1 ปี ของประเทศไทยในฐานะ ประธานกลุ่ม 77

30 เลาะตะเข็บชายแดน ไทย - กัมพูชา

40 3 ทศวรรษแห่งการรอคอย ก้าวแรก ของการกลับสู่มาตุภูมิของผู้หนีภัยฯ จากเมียนมา

48 พื้นที่ศักยภาพ สำหรับธุรกิจ ท่องเที่ยว เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

56 ย้อนอดีตเส้นทางสายเครื่องเทศ และ การสานต่อสายสัมพันธ์วัฒนธรรม อาหาร ไทย - อินเดีย

68 70 ปี ของมิตรภาพ ไทย - อินเดีย

76 ธุรกิจบนอู่อารยธรรมอินเดีย

84 โครงการเยาวชนเพื่อนมิตรลุ่มน้ำโขง

96 รู้จักอาหารประจำชาติของประเทศอาเซียน

102 อาเซียน มีอะไรให้น่าสนใจ?

106 ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมไทยกับวรรณกรรมอาเซียน

114 พาทูตไปเมืองคอน

125 ปี พระองค์วรรณ

มรดกทางการทูตไทย ที่ถ่ายทอดไว้ให้ลูกหลานชาวบัวแก้ว

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ

เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2559 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดการเสวนาเรื่อง “มรดกทางภูมิปัญญาการทูตไทยของพระองค์วรรณฯ” ณ ห้องนราธิป กระทรวงการต่างประเทศ และเป็นวันที่มีความหมายยิ่งสำหรับชาวบัวแก้วทุกคนที่ได้มีโอกาสจัดงานรำลึกถึงผู้ที่ทรงมีคุณูปการในด้านการทูตและการต่างประเทศต่อประเทศไทย และได้เผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศไทยให้เป็นรู้จักแก่ชาวโลกในเวทีระหว่างประเทศ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ อดีตปลัดกระทรวงและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือที่ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศในสมัยก่อนเรียกพระองค์ว่า “เสด็จในกรมฯ” หรือที่แวดวงการเมืองระหว่างประเทศและหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศถวายพระนามว่า Prince Wan หรือ The Famous Prince Wan ในโอกาสครบรอบ 125 ปี แห่งวันประสูติของพระองค์ ซึ่งตรงกับวันที่ 25 สิงหาคม 2559

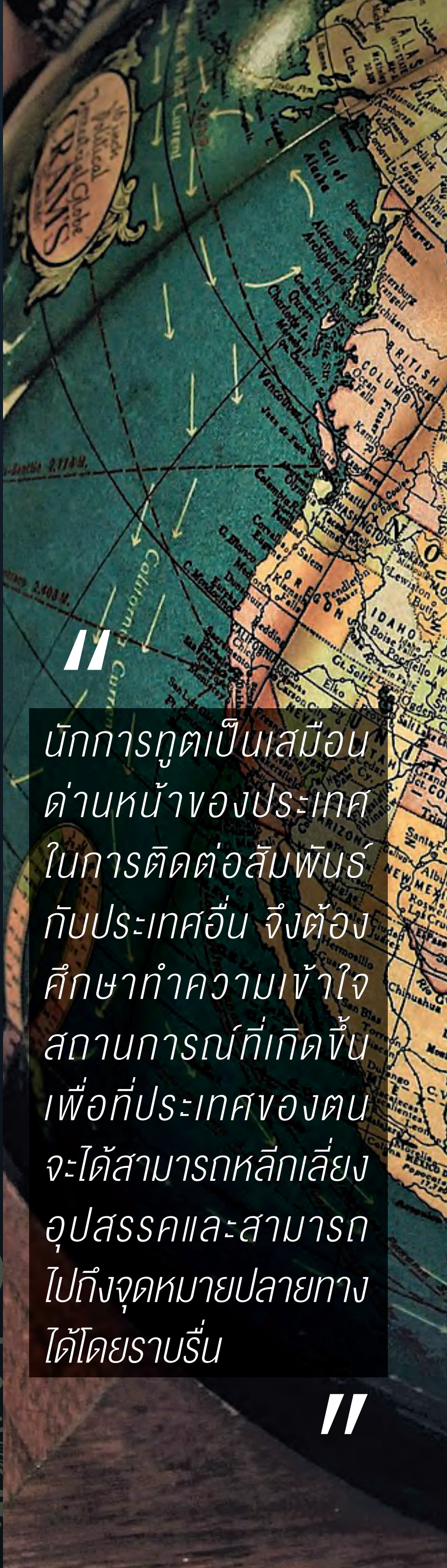

> *“นักการทูตเป็นเสมือนด่านหน้าของประเทศในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศอื่น จึงต้องศึกษาทำความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่ประเทศของตนจะได้สามารถหลีกเลี่ยงอุปสรรคและสามารถไปถึงจุดหมายปลายทางได้โดยราบรื่น”*

วันนี้เป็นโอกาสอันดีที่ชาวบัวแก้วจะได้ร่วมกันย้อนรำลึกถึงพระกรณียกิจในด้านการทูตและการต่างประเทศที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้ทรงปฏิบัติ โดยการจัดกิจกรรมเสวนา เรื่อง "มรดกทางภูมิปัญญาการทูตไทยของพระองค์วรรณฯ" ซึ่งได้รับเกียรติจากอดีตผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศมากมายที่กรุณามาร่วมเป็นวิทยากร ฯพณฯ แผน วรรณเมธี ฯพณฯ อรุณ ภาณุพงศ์ ฯพณฯ เตช บุนนาค และ ฯพณฯ กษิต ภิรมย์บางท่านได้เคยมีโอกาสทำงานในช่วงที่พระองค์วรรณดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ของประเทศและในกระทรวงการต่างประเทศ และทุกท่านล้วนเป็นผู้ที่มีบทบาททางการทูตของไทยในเวทีสำคัญ ๆ จึงนับเป็นโอกาสที่หาไม่ได้ง่ายนักสำหรับข้าราชการและผู้ที่สนใจด้านการต่างประเทศไทยใน

ปัจจุบันที่จะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์และการดำเนินกุศโลบายทางการทูตของชาติบ้านเมืองในห้วงเวลาต่าง ๆ ที่ได้สั่งสมสืบทอดมานับจากสมัยของพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการมองไปข้างหน้าและเป็นเข็มทิศชี้นำการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศในปัจจุบัน

นักการทูตที่ยิ่งใหญ่

ภารกิจการทูตของพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ที่มีต่อ

ประเทศไทยมีมากมายซึ่งเป็นที่ประจักษ์สำหรับหลายท่านเป็นอย่างดี ทั้งในส่วนของการเผยแพร่ชื่อเสียงและยกระดับบทบาทของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ หรือการเจรจาทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ เพื่อรักษาอธิปไตยและกอบกู้ผลประโยชน์ของไทย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญยิ่งของประเทศในช่วงหลังสงครามโลกทั้งสองครั้ง และในช่วงเวลาของสงครามเย็นที่มีการเผชิญหน้ากันระหว่างมหาอำนาจทั้งสองค่าย อีกทั้งเป็นยุคสมัยที่มีเหตุการณ์มากมายเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์การทูตไทย

ภารกิจของพระองค์ที่สมควรได้รับการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ให้คนรุ่นหลังได้รับทราบและเกิดความภาคภูมิใจ ได้แก่

• ทรงเป็นผู้แทนการเจรจาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อดำเนินการแก้ไขสนธิสัญญาที่ไม่เสมอภาคระหว่างไทยกับนานาชาติ จนบรรลุผลสมบูรณ์ในปี 2480

• ทรงเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเจรจาสันติภาพในกรณีพิพาทอินโดจีนเพื่อกำหนดเขตแดนระหว่างไทยกับอินโดจีนของฝรั่งเศส ในปี 2484

• ทรงเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเจรจาเพื่อให้ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้ในปี 2489

• ทรงเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศสหรัฐอเมริกาคนแรก ซึ่งในช่วงนั้นทรงมีบทบาทสำคัญช่วยให้ไทยพ้นวิกฤตการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

• ทรงเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมเอเชีย - แอฟริกา ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ในปี 2498 ซึ่งในโอกาสดังกล่าว ทรงได้รับเลือกเป็นผู้เสนอรายงาน (RAPPORTEUR) ของที่ประชุมฯ

• ทรงได้รับเลือกเป็นประธานคณะกรรมการที่ 6 (ด้านกฎหมาย) 4 (ด้านการเมืองและการปลดปล่อย) 5 (ด้านบริหารและงบประมาณ) ของสมัชชาสหประชาชาติช่วงปี 2491 - 2495

"วันนี้การต่างประเทศของไทยกำลังเผชิญความท้าทายจากหลายด้านทั้งเกิดจากสถานการณ์ภายในประเทศเองและพลวัตรในเวทีระหว่างประเทศ"

• ทรงได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติให้ดำรงตำแหน่งประธานสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ สมัยสามัญครั้งที่ 11 ระหว่างปี 2499 – 2500 ซึ่งจนถึงบัดนี้ พระองค์วรรณทรงเป็นคนไทยคนแรกและเพียงคนเดียวที่ได้รับเกียรติดำรงตำแหน่งนี้และในขณะที่ทรงปฏิบัติหน้าที่นี้ พระองค์ได้แสดงพระปรีชาสามารถที่สร้างชื่อเสียงของประเทศไทยในหมู่นานาประเทศอย่างสูงส่ง เช่น จากการแสดงบทบาทในการแสวงหาทางแก้ไขวิกฤตการณ์ระหว่างประเทศที่สำคัญถึงสองครั้ง คือ เมื่อสหภาพโซเวียตยกกองทัพเข้าไปในฮังการี และเมื่ออังกฤษ ฝรั่งเศสและอิสราเอลยกกำลังเข้าโจมตีอียิปต์เพื่อแย่งชิงคลองสุเอซ จนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เห็นได้จากเมื่อทรงมอบตำแหน่งประธานสมัชชาใหญ่ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นประธานคนใหม่ ในสมัยที่ 12 ที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติยืนขึ้นปรบมือเป็นเกียรติประวัติแด่พระองค์ ซึ่งเป็นเกียรติคุณที่ไม่เคยมีประธานท่านใดได้รับมาก่อน นับเป็นการสร้างเกียรติประวัติอันยิ่งใหญ่ของการต่างประเทศไทยในเวทีโลก

นักการทูต – นักปราชญ์

นอกจากทรงเป็นนักการทูตที่ทรงพระปรีชาดังที่กล่าวมาแล้ว พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ยังทรงเป็นนักปราชญ์และราชบัณฑิตที่ได้สร้างคุณอนันต์ต่อวงการวรรณกรรมและการศึกษาของไทยตกทอดมาถึงปัจจุบัน พระองค์ได้ทรงพระนิพนธ์ไว้หลากหลายต่างกรรม ต่างวาระ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าทรงเป็นกวี นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ นักประวัติศาสตร์ นักบัญญัติศัพท์ นักแปล นักพูด นักศาสนา นักประชาธิปไตย และรวมทั้งก่อตั้งหนังสือพิมพ์ “ประชาชาติ”

ซึ่งในทุกวันนี้มีการเชิดชูพระเกียรติรำลึกถึงพระองค์ท่านในด้านนี้ในวาระต่าง ๆ คำศัพท์หลายคำที่เรารู้จักกันดีในวันนี้มาจากภูมิปัญญาของพระองค์ที่ได้บัญญัติศัพท์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมากมายนับร้อยคำ จนกระทั่งถวายพระสมัญญาว่า "ศัพท์ท่านวรรณ" ซึ่งติดปากและใช้กันจวบจนปัจจุบัน อาทิ citizen (พลเมือง) civilisation (อารยธรรม) company (บริษัท) country (ประเทศ) democracy (ประชาธิปไตย) executive (บริหาร) foreign (ต่างประเทศ) international (ระหว่างประเทศ) king (พระมหากษัตริย์) Kingdom (ราชอาณาจักร) legislation (นิติบัญญัติ) nation (ชาติ) organisation (องค์การ) parliament (รัฐสภา) policy (นโยบาย) power (อำนาจ) prime minister (นายกรัฐมนตรี) science (วิทยาศาสตร์) trade (การค้า) เป็นต้น

ด้วยพระเกียรติประวัติ พระเกียรติคุณและพระจริยาวัตรของพระองค์ ทรงประกอบพระภารกิจหลากหลายด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ตลอดพระชนม์ชีพ ล้วนแต่ทรงคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ ซึ่งผลงานของพระองค์ทรงปรากฏพระเกียรติคุณอเนกประการทั้งภายในและนานาประเทศ เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2534 อันเป็นวันคล้ายวันประสูติครบ 100 ปี องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จึงได้ประกาศยกย่องพลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ให้เป็นปูชนียบุคคลสำคัญผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมระดับโลก

ประจำปีพุทธศักราช 2534 ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า นานาประเทศให้การยอมรับความสามารถของพระองค์ท่านอันเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรรู้สึกภาคภูมิใจในมรดกทางภูมิปัญญาการทูตของพระองค์วรรณฯ

ประวัติศาสตร์นั้นไม่อาจย้อนคืน แต่เราสามารถเรียนรู้จากประวัติศาสตร์ได้ ความเป็นนักการทูตที่มีพระปรีชาสามารถของพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ไม่เพียงแต่ช่วยให้ประเทศไทยก้าวผ่านช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อทางการเมืองระหว่างประเทศในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 วันนี้ประเทศไทยอาจหาบุคคลผู้มีความสามารถเฉกเช่นพระองค์ท่านได้ยากยิ่ง แต่เราสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาตัวเองเพื่อสืบสานบทบาททางการทูตไทยและรักษาผลประโยชน์ของชาติไว้ให้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าในอดีตได้

จากบทบาทของพระองค์ท่าน เราได้ตระหนักถึงมรดกภูมิปัญญาทางการทูตหลายประการที่ถึงวันนี้ก็ยังทรงคุณค่าและเป็นหลักในการทำงานทางการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

1. การใช้เชาว์และความแนบเนียนในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ซึ่งพระองค์ได้ทรงสะท้อนไว้ในพระนิพนธ์เรื่อง "วิชาชีพการทูต" ความตอนหนึ่งว่า "วุฒิสำคัญที่สุดของการทูต คือ เชาว์และความแนบเนียน เข้าคนได้สนิททับทั้งความจรรโลงใจ ใฝ่บำเพ็ญคุณประโยชน์สนองคุณชาติบ้านเมือง..." โดยพระองค์ทรงแนะนำอาชีพนักการทูตว่า "ถ้าจะ

เป็นนักการทูตที่ดีแล้ว ก็ต้องรู้จักใช้เชาว์และความแนบเนียน คือการเข้าคนได้สนิท ในการที่เราจะเข้าคนได้สนิทนี้ เราก็ต้องผูกมิตรกับเขา จะต้องรู้จักนิสัยใจคอของเพื่อนมนุษย์ จะต้องพิจารณาดูว่า ถ้าเราเป็นเขาเราจะรู้สึกอย่างไรบ้าง เหล่านี้เป็นต้น” ซึ่งคุณลักษณะนี้เป็นสิ่งที่นักการทูตทุกคนควรต้องมีเนื่องจากนักการทูตเป็นเสมือนด่านหน้าของประเทศในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศอื่น จึงต้องศึกษาทำความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อที่ประเทศของตนจะได้สามารถหลีกเลี่ยงอุปสรรคและสามารถไปถึงจุดหมายปลายทางได้โดยราบรื่น

2. ไมตรีจิต (goodwill) ซึ่งทรงหมายถึงความตั้งใจที่จะทำความเข้าใจ เป็นสิ่งที่นักการทูตหรือผู้ทำงานด้านนี้ควรจะพัฒนาขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะ นักการทูตต้องการไมตรีจิตมาสนับสนุนการดำเนินงานของตนใช้ในการเจรจาต่อรอง และสร้างความเชื่อมั่นในความจริงใจและไมตรีจิตของอีกฝ่ายหนึ่ง “การสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ” (confidence building) จึงเป็นขั้นตอนแรกที่จะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันต่อไป

3. การมีศิลปะในการเจรจาและการประนีประนอม ต้องอาศัยความแม่นยำในข้อมูล วิธีการทูต และกฎหมายระหว่างประเทศ และความสามารถในการใช้ภาษาทั้งอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ในการพูด การเขียน รวมถึงการยกร่างมติ และการทำสนธิสัญญา

วันนี้การต่างประเทศของไทยกำลังเผชิญความท้าทายจากหลายด้าน ทั้งเกิดจากสถานการณ์ภายในประเทศเอง และพลวัตรในเวทีระหว่างประเทศ เช่น การกำหนดหลักสากล / มาตรฐานระหว่างประเทศใหม่ ๆ ในมิติต่าง ๆ พันธกรณีสนธิสัญญา / อนุสัญญา หรือความตกลงที่ไทยเป็นภาคีที่มีผลผูกพันหรือทำให้เกิดกระแสที่ทำให้ไทยต้องปรับตัว เพื่อป้องกันและรับมือกับผลกระทบซึ่งทั้งหมดนี้ต้องอาศัยภารกิจทางการทูตควบคู่ไปกับองค์ความรู้ทางเทคนิคเฉพาะด้าน เพื่อหาหนทางในการปกป้อง แก้ไข รักษาและเสริมสร้างผลประโยชน์ของชาติไม่ให้เสื่อมถอยด้วยการดำเนินการทูตเชิงรุก ก้าวออกไปข้างหน้า สร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่นกับประเทศต่าง ๆ พร้อม ๆ กับความพยายามจัดการแก้ไขหรือปรับปรุงปัญหาในบ้านเมืองให้เรียบร้อยและมีเสถียรภาพ

เมื่อพิจารณาประวัติศาสตร์การทูตไทยจากในช่วงของพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ สะท้อนว่าไทยเคยก้าวผ่านความท้าทายในลักษณะเช่นนี้มาก่อน โดยเฉพาะช่วงที่ต้องสร้างมิตร สร้างความเชื่อมั่นกับนานาประเทศ รักษาอธิปไตยและผลประโยชน์ของประเทศช่วงหลังสงครามโลก หวังว่าคนรุ่นใหม่จะตระหนักถึงความสามารถ ไหวพริบและความอุทิศตนเพื่อชาติบ้านเมืองของบรรพบุรุษ และนำประโยชน์จากเรื่องราวที่ได้ไปพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

"ทั้งหมดนี้ต้องอาศัยภารกิจทางการทูตควบคู่ไปกับองค์ความรู้ทางเทคนิคเฉพาะด้าน เพื่อหาหนทางในการปกป้อง แก้ไข รักษาและเสริมสร้างผลประโยชน์ของชาติไม่ให้เสื่อมถอยด้วยการดำเนินการทูตเชิงรุก ก้าวออกไปข้างหน้า สร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่นกับประเทศต่าง ๆ พร้อม ๆ กับความพยายามจัดการแก้ไขหรือปรับปรุงปัญหาในบ้านเมืองให้เรียบร้อยและมีเสถียรภาพ"

1 ปี ของประเทศไทยในฐานะ ประธานกลุ่ม 77

อีกหนึ่งความภาคภูมิใจของไทยในเวทีโลก

ชลธี จันทร์รัชชกูล
สุวรรณี อรุณสวัสดิ์วงศ์

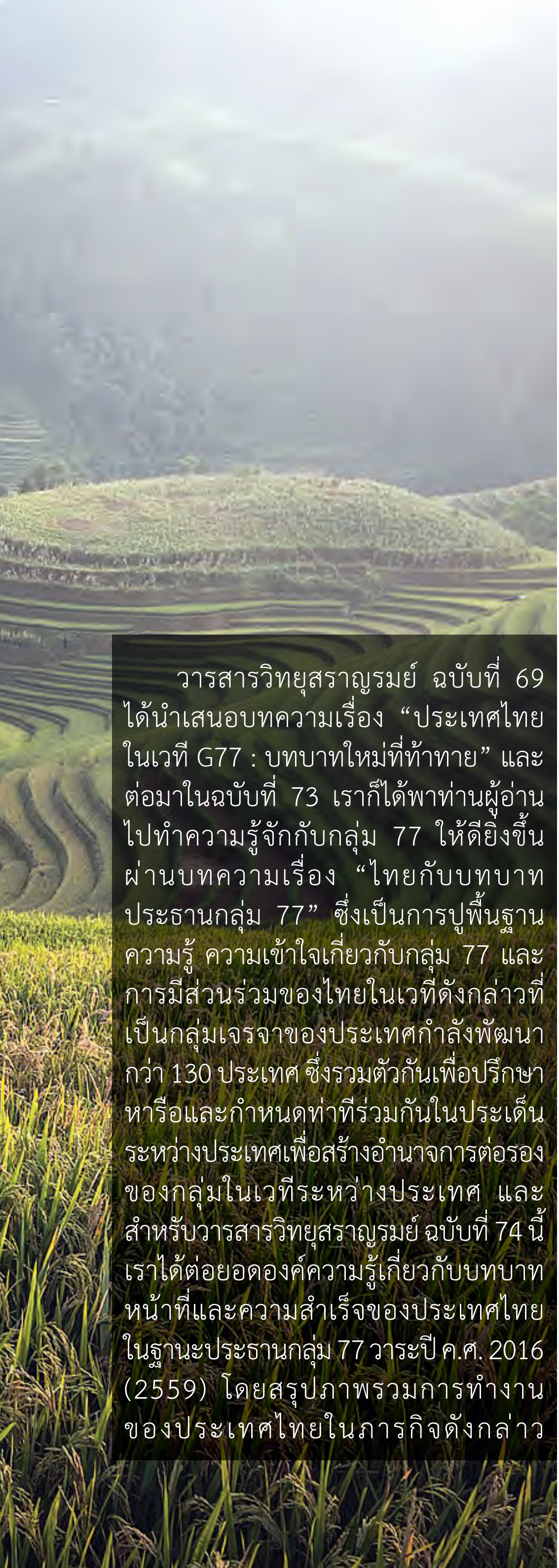

วารสารวิทยุสราญรมย์ ฉบับที่ 69 ได้นำเสนอบทความเรื่อง “ประเทศไทยในเวที G77 : บทบาทใหม่ที่ท้าทาย” และต่อมาในฉบับที่ 73 เราก็ได้พาท่านผู้อ่านไปทำความรู้จักกับกลุ่ม 77 ให้ดียิ่งขึ้นผ่านบทความเรื่อง “ไทยกับบทบาทประธานกลุ่ม 77” ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่ม 77 และการมีส่วนร่วมของไทยในเวทีดังกล่าวที่เป็นกลุ่มเจรจาของประเทศกำลังพัฒนากว่า 130 ประเทศ ซึ่งรวมตัวกันเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดท่าทีร่วมกันในประเด็นระหว่างประเทศเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองของกลุ่มในเวทีระหว่างประเทศ และสำหรับวารสารวิทยุสราญรมย์ ฉบับที่ 74 นี้ เราได้ต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความสำเร็จของประเทศไทยในฐานะประธานกลุ่ม 77 วาระปี ค.ศ. 2016 (2559) โดยสรุปภาพรวมการทำงานของประเทศไทยในภารกิจดังกล่าวในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญและจัดกิจกรรมมากมายเพื่อสร้างความรับรู้เกี่ยวกับความสำคัญของกลุ่ม 77 และการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการแบ่งปันประสบการณ์ด้านการพัฒนาของไทยให้แก่มิตรประเทศในกลุ่ม 77

1 ปีผ่านไป วาระการดำรงตำแหน่งประธานกลุ่ม 77 ของไทยก็ได้ผ่านพ้นไปแล้ว นายดอน ปรมัตถ์วินัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงได้เข้าร่วมพิธีส่งมอบตำแหน่งประธานกลุ่ม 77 ให้แก่นายราฟาเอล กอร์เรอา (Rafael Correa) ประธานาธิบดีสาธารณรัฐเอกวาดอร์ เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2560 ที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีนายอันโตนิอู กุแตเรซ (António Guterres) เลขาธิการสหประชาชาติ รวมถึงผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ ภายในกลุ่ม 77 กล่าวถ้อยแถลงแสดงความชื่นชมบทบาทของไทยในฐานะประธานกลุ่ม 77 ในปีที่ผ่านมา ในส่วนของประธานาธิบดีเอกวาดอร์เองก็ได้กล่าวยกย่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวทางหนึ่งของการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) และแสดงเจตนารมณ์ว่าพร้อมที่จะร่วมมือกับไทยในเรื่องนี้ต่อไป

ภายหลังจากพิธีส่งมอบตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้หารือกับบุคคลสำคัญหลายท่าน อาทิ นายกุแตเรซ เลขาธิการสหประชาชาติ ซึ่งได้แสดงความยินดีที่ไทยได้ทำหน้าที่ประธานกลุ่ม 77 อย่างดีเยี่ยม และแสดงความเสียใจต่อการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ผู้ถือเป็นรัฐบุรุษของโลก (Statesman of a Global Dimension) นอกจากนี้ ยังได้กล่าวยินดีต่อพัฒนาการทางการเมืองที่ดีขึ้นของไทย และชื่นชมบทบาทไทยในเรื่องความร่วมมือแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาและชนกลุ่มน้อยในเมียนมา ในโอกาสนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้เชิญนายกุแตเรซมาเยือนประเทศไทยในช่วงเวลาที่สะดวกด้วย

ทั้งนี้ เป็นที่น่ายินดีว่า นายกุแตเรซมีท่าทีที่เข้าอกเข้าใจประเทศไทย น่าจะเนื่องมาจากที่นายกุแตเรซเคยดำรงตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ที่ดูแลในเรื่องผู้ลี้ภัย ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีบทบาทที่แข็งขันในเรื่องนี้จนเป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ

ก่อนหน้าพิธีส่งมอบตำแหน่งประธานกลุ่ม 77 ให้แก่ประธานาธิบดีสาธารณรัฐเอกวาดอร์ เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2560

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศร่วมกับนายฆอร์เฮ่ เชเดียก ผู้แทนเลขาธิการสหประชาชาติว่าด้วยความร่วมมือใต้ - ใต้ และผู้อำนวยการสำนักงานสหประชาชาติเพื่อความร่วมมือ ใต้ - ใต้ (United Nations Office for South - South Cooperation – UNOSSC) ได้ร่วมกันเปิดตัววารสาร South - South in Action – Sustainability in Thailand : Experience for Developing Countries เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2560 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ โดย UNOSSC ได้เลือกตีพิมพ์ชุดวารสารฉบับแรกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของไทย เนื่องจากเห็นว่า ประเทศไทยมีตัวอย่างความสำเร็จของความร่วมมือใต้ - ใต้ และไตรภาคี ที่โดดเด่นและสามารถแบ่งปันประสบการณ์ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาได้ในวันเดียวกันยังได้มีการเสวนาภายใต้หัวข้อ “Pathways to Sustainability : Thailand’s Sufficiency Economy Philosophy” โดยมีผู้แทนประเทศต่าง ๆ มาเข้าร่วมรับฟังและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย

บทสรุปผลสำเร็จของไทยในฐานะประธานกลุ่ม 77 วาระปี 2559

การที่ไทยเป็นประธานกลุ่ม 77 วาระปี 2559 ซึ่งเป็นปีแรกของการขับเคลื่อนวาระที่สำคัญ ๆ ของโลก อาทิ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals – SDGs) ข้อตกลงปารีสด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) เป็นต้น

“หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การใช้ชีวิตในแบบที่ยึดหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน”

วารสาร South - South in Action – Sustainability in Thailand : Experience for Developing Countries

นับเป็นโอกาสอันดีที่ทำให้ประเทศไทยสามารถมีบทบาทเชิงรุกและสร้างสรรค์ในการยกระดับและสถานะของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยไทยได้อาศัยจุดแข็ง อาทิ การเป็นประเทศที่มีแนวคิดไม่สุดโต่ง (moderate) สามารถเป็นสะพานเชื่อมกลุ่มต่าง ๆ ในกลุ่ม 77 และระหว่างกลุ่ม 77 กับกลุ่มประเทศอื่น ๆ การเป็นประเทศกำลังพัฒนาและมีฐานเศรษฐกิจที่พึ่งพาการเกษตรเป็นหลักเช่นเดียวกับประเทศส่วนใหญ่ของกลุ่ม 77 และการที่ไทยมีบทเรียนและประสบการณ์ยาวนานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy – SEP) เป็นแนวทางของประเทศ (home - grown approach) มาขับเคลื่อนบทบาทประธานกลุ่ม 77 ของไทยเพื่อให้บรรลุทั้งผลประโยชน์ของชาติและผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม 77

เมื่อประเมินจากผลลัพธ์เชิงประจักษ์ ตลอดจนเสียงสะท้อนของประเทศสมาชิกกลุ่ม 77 แล้ว การปฏิบัติหน้าที่ประธานกลุ่ม 77 ของไทยมีผลสำเร็จและผลสัมฤทธิ์

การประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศครั้งที่ 21 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อเดือนธันวาคม 2558

(achievement) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ตามนโยบาย “การทูต 5S” ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คือ ด้านความมั่นคง (Security) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ด้านสถานะ (Status) ด้านมาตรฐาน (Standard) และด้านการประสานพลังหรือบูรณาการ (Synergy) **ผลสำเร็จในด้านความมั่นคง** ประเทศไทยสามารถใช้กลุ่ม 77 ซึ่งมีประเทศสมาชิก 134 ประเทศและจีน เป็นเวทีในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์และพัฒนาการทางการเมืองของไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะนำมาซึ่งความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกกลุ่ม 77 นอกจากนี้ กลุ่ม 77 ซึ่งเป็นกลุ่มเจรจาที่

ริเริ่มนโยบาย "SEP for SDGs Partnership" เพื่อเสริมสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางกับประเทศสมาชิกกลุ่ม 77 และประเทศอื่น ๆ โดยปัจจุบันมี 10 ประเทศที่ได้เริ่มมีความร่วมมือกับไทยแล้ว ได้แก่ บังกลาเทศ กัมพูชา ชิลี ฟิจิ ลาว เลโซโท ติมอร์ - เลสเต ตองกา ศรีลังกา และโมซัมบิก และยังมีอีกกว่า 20 ประเทศที่ได้แสดงความสนใจเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกับไทยทั้งที่เป็นความร่วมมือในระดับทวิภาคีและไตรภาคี

ใหญ่ที่สุดในสหประชาชาติได้มีส่วนขับเคลื่อนวาระด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ (non - traditional security) ที่เป็นผลประโยชน์ต่อไทย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ วาระการพัฒนาเมืองใหม่ (New Urban Agenda) การดื้อยาต้านจุลชีพ (Antimicrobial Resistance) เป็นต้น ใน**ด้านความยั่งยืน** การประชุมรัฐมนตรีกลุ่ม 77 ประจำปี 2559 ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธานได้บรรจุข้อความในแถลงการณ์รัฐมนตรีกลุ่ม 77 ยอมรับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวทางหนึ่งในการอนุวัติ SDGs ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและมีความเป็นสากล ซึ่งนอกจากจะเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ยังทำให้ประเทศสมาชิกของกลุ่ม 77 ได้มีความเข้าใจและยอมรับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยโดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางมากยิ่งขึ้น

ในช่วงระหว่างการเป็นประธานกลุ่ม 77 กระทรวงการต่างประเทศยังได้

โครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเมืองกาเญเต้ ชิลี

โครงการความร่วมมือไทย-ตองกา เพื่อการพัฒนาแปลงเกษตรกรรมบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเทศไทยได้รับการยอมรับให้เป็นตัวอย่างของความร่วมมือใต้ - ใต้ และไตรภาคี เพื่อการอนุวัติ SDGs ทั้งจากการที่ไทยบริจาคเงินให้แก่กองทุน PGTF เพื่อความร่วมมือใต้ - ใต้ จำนวน 520,000 ดอลลาร์สหรัฐ และการที่ UNOSSC เลือกให้ไทยเป็นประเทศแรกในการแบ่งปันประสบการณ์ โดยเผยแพร่บทเรียนของไทยและความร่วมมือใต้ - ใต้ ของไทยในวารสารชุด “South - South in Action” รวมทั้งการที่ UNOSSC มาเปิดสำนักงานภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการผลักดันให้การดำเนินงานของ UNOSSC เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยและมิตรประเทศในภูมิภาค

สำหรับผลสำเร็จสำคัญของการเป็นประธานกลุ่ม 77 ใน**ด้านการยกสถานะและบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ** นั้นน่าจะเป็นความสำเร็จอีกด้านหนึ่งที่โดดเด่นและมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในฐานะที่ไทยเป็นผู้สร้างสะพานเชื่อม (bridge builder) ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระหว่างประเทศสมาชิกภายในกลุ่ม 77 ด้วยกันเองซึ่งไทยประสบความสำเร็จในการประสานท่าทีของกลุ่ม 77 ที่มีความเห็นและท่าทีที่แตกต่างกันมาก ทำให้กลุ่ม 77 สามารถนำเสนอร่างข้อมติจำนวนมากที่เป็นท่าทีร่วมกันของกลุ่มฯ ต่อสหประชาชาติ โดยเป็นร่างข้อมติที่มีความสำคัญต่อประเทศสมาชิกของกลุ่มฯ ไม่ว่าจะเป็นประเทศด้อยพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนา หรือประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก เช่น ด้านการปกป้องสภาพภูมิอากาศโลก ความมั่นคงทางพลังงาน การลดความเสี่ยงของภัยพิบัติ การเงินและการลงทุนเพื่อการพัฒนา รวมถึงการวางยุทธศาสตร์ ระยะ 4 ปี สำหรับ

การดำเนินงานของสหประชาชาติเพื่อการขับเคลื่อน SDGs เป็นต้น

ในส่วนของการเป็นสะพานเชื่อมระหว่างกลุ่ม 77 กับกลุ่มอื่น ๆ ไทยก็ประสบความสำเร็จในการนำกลุ่ม 77 เข้าร่วมกระบวนการเจรจาประเด็นสำคัญ เช่น การเจรจาระหว่างรัฐบาลเพื่ออนุวัติวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในระดับโลก กระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามวาระ ค.ศ. 2030 และประเด็นสำคัญอื่น ๆ เช่น การลดอาวุธ และกระบวนการเจรจาระหว่างรัฐบาลเพื่อจัดทำ New Urban Agenda ซึ่งประสบความสำเร็จจนสามารถรับรองเอกสารผลลัพธ์หลายฉบับที่ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศสมาชิกกลุ่ม 77 ในห้วงเวลาสำคัญของการวางรากฐานสำหรับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ ไทยยังทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างกลุ่ม 77 กับองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ G20 ที่ได้เชิญนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกลุ่ม 77 เข้าร่วมการประชุมผู้นำ G20 ณ นครหางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 4 - 5 กันยายน 2559 โดยที่ผ่านมา G20 ยังไม่เคยเชิญผู้แทนกลุ่ม 77 เข้าร่วมการประชุมผู้นำ G20 มาก่อน จึงถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการเป็น Bridge Builder ของไทยที่เด่นชัดและ

มีนัยสำคัญต่อสถานะของกลุ่ม 77 อย่างเห็นได้ชัด

ใน**ด้านการยกระดับมาตรฐานประเทศให้เป็นสากล** การดำรงตำแหน่งประธานกลุ่ม 77 ของไทยช่วยยกระดับมาตรฐานการทูตไทย โดยไทยใช้เครื่องมือทางการทูตด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (Development Diplomacy) รวมทั้งใช้จุดแข็งและค่านิยมหลักของการทูตไทย คือ ความเป็นมิตรและเปิดใจพร้อมรับฟังความเห็นของทุกประเทศ จนได้รับความไว้เนื้อเชื่อใจและสามารถประสานงานให้กลุ่ม 77 มีท่าทีร่วมกันได้ในที่สุด และทำให้นานาประเทศมีความเชื่อถือในการทูตไทย ตลอดจนเปิดโอกาสให้ไทยได้แสดงวิสัยทัศน์ต่อประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโลก รวมทั้งนำเสนอภาพพจน์ที่ดีด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมืองของไทยด้วย

ในฐานะประธานกลุ่ม 77 ไทยยังได้ผลักดันประเด็นเพื่อการอนุวัติเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ของไทยเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุ SDGs ของไทย รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด SDGs ของไทย โดยในเดือนมิถุนายน 2560 ไทยได้นำเสนอ Voluntary National Review (VNR) ของไทยในการประชุม 2017 High - Level Political Forum on Sustainable Development ภายใต้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (Economic and Social Council – ECOSOC) ซึ่งเป็นการรายงานความคืบหน้าและความท้าทายในกระบวนการอนุวัติ SDGs ของไทย เพื่อเป็นบทเรียนแก่ประเทศต่าง ๆ

สำหรับความสำเร็จด้านสุดท้ายคือ **การบูรณาการหรือ "การทูตประชารัฐ"** เพื่อประสานพลังให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ซึ่งสืบเนื่องจากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ "SEP for SDGs" โดยให้ภาคส่วนต่าง ๆ ของไทยมีความร่วมมือและบทบาทในการขับเคลื่อนให้ไทยบรรลุ SDGs โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง ส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่มีลักษณะบูรณาการและใกล้ชิดกันมากขึ้นระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลนิธิมั่นพัฒนา ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการการทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

การที่ไทยเป็นประธานกลุ่ม 77 นั้นได้

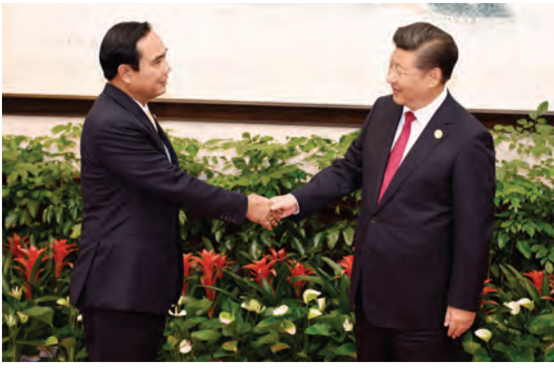

สร้างความตื่นตัวภายในประเทศเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสาธารณชนทั่วไป นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังได้ริเริ่มโครงการ SEP for SDGs Youth Partnership เพื่อสร้างความตระหนักรู้ต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ SDGs ในหมู่เยาวชนไทย

ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างเยาวชนไทยกับเยาวชนต่างประเทศด้วย ซึ่งภายใต้โครงการนี้ มีโครงการประกวดสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษ ในหัวข้อ “SEP for SDGs” และกิจกรรมค่ายเยาวชนกลุ่ม 77 ในช่วงเดือนธันวาคม 2559 - มกราคม 2560 รวมทั้งโครงการประกวดเรียงความ ในหัวข้อ “SEP for SDGs ด้วยศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

แม้ว่าวาระการเป็นประธานกลุ่ม 77 ของไทยจะสิ้นสุดลงตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 แต่ไทยจะยังคงผลักดันความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการดำเนินนโยบาย SEP for SDGs Partnership ระหว่างไทยกับต่างประเทศ เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดหุ้นส่วนความร่วมมือ

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างไทยกับนานาประเทศโดยมีเป้าหมายระยะยาวเพื่อ (1) ส่งเสริมให้มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหมู่บ้านต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศที่ไทยมีความร่วมมือ (2) ประเทศไทยเป็นเสมือนศูนย์กลางของการเรียนรู้ของโลกด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ โครงการ SEP for SDGs Youth Partnership จะเป็นการสร้างเครือข่ายพันธมิตรของเยาวชนระหว่างโรงเรียนและสถาบันการศึกษาของไทยและเครือข่ายพันธมิตรของเยาวชนไทยกับต่างประเทศ โดยกระทรวงการต่างประเทศมีแผนงานที่จะร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิมั่นพัฒนา ฯลฯ ในการดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนไทยมีการเรียนรู้ทั้งในหลักสูตรการเรียนการสอนและมีการฝึกปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมนอกหลักสูตรเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในการขับเคลื่อน SDGs โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายและกิจกรรมความร่วมมือระหว่างเยาวชนไทยกับเยาวชนต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาที่ยั่งยืน

กระทรวงการต่างประเทศยังมุ่งสานต่อการดำเนินงานในเรื่องนี้ด้วยการพัฒนาชุดความรู้ (หนังสือ นิทรรศการ โสตทัศน์ และรูปแบบการศึกษาดูงาน) ที่มีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางเพื่อเผยแพร่ต่อกลุ่มเป้าหมายในต่างประเทศ โดยที่ผ่านมา กระทรวง

การต่างประเทศได้จัดทำหนังสือแล้ว 2 เล่ม คือ “A Practical Approach towards Sustainable Development: Thailand’s Sufficiency Economy Philosophy” และ “Sufficiency Economy Philosophy Thailand’s Path towards Sustainable Development Goals” ซึ่งได้เผยแพร่ให้กับประเทศสมาชิกกลุ่ม 77 ในช่วงการประชุมระดับรัฐมนตรีกลุ่ม 77 เมื่อเดือนกันยายน 2559 และมีแผนที่จะปรับปรุงหนังสือทั้งสองเล่มให้เป็นเอกสารแนบ (Special Supplement) ในหนังสือพิมพ์ Bangkok Post เพื่อเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายคนไทยต่อไปด้วย

ในส่วนการพัฒนาความร่วมมือใต้ – ใต้ กระทรวงการต่างประเทศจะร่วมมือกับ UNOSSC ในการเปิดสำนักงานภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก โดยการสนับสนุน

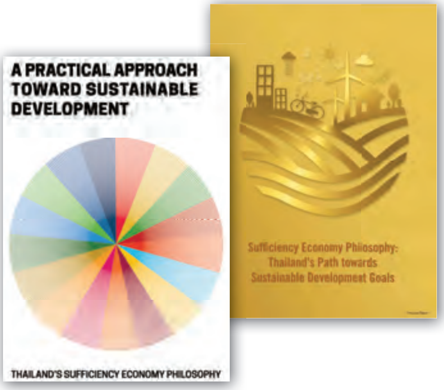

ข้าราชการจำนวน 2 คน เพื่อช่วยปฏิบัติงานอันจะเป็นการส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ของไทยในประเด็นด้านความร่วมมือใต้ – ใต้ ในระยะยาวต่อไป นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังจะร่วมมือกับ UNOSSC เพื่อจัดการเปิดตัวและประชาสัมพันธ์ชุดวารสาร South - South in Action ในเมืองต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้เกิดการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในประเทศต่าง ๆ ต่อไปด้วย

พัฒนาการที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ กระทรวงการต่างประเทศได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารกองทุน PGTF เป็นระยะเวลา 2 ปี ระหว่างปี 2559 - 2560 เพื่อร่วมพิจารณาสนับสนุนโครงการความร่วมมือใต้ - ใต้ ของสมาชิกกลุ่ม 77 และจะให้การสนับสนุนเงินทุนเพิ่มเติมเท่ากับจำนวนเงินทุนที่โครงการนั้น ๆ ได้รับจากกองทุน PGTF ภายใต้โครงการ “Dollar for Dollar” สำหรับโครงการความร่วมมือที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินการ

ท่านผู้อ่านคะ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้ไทยเป็น “ประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” รัฐบาลและทุกภาคส่วนจึงได้ประสานพลังกันโดยใช้โอกาสของการเป็นประธานกลุ่ม 77 ในการผลักดันและขับเคลื่อนวาระซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของไทยและประชาคมโลก โดยเฉพาะด้านความมั่นคงและการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง ซึ่งส่งผลให้ไทยมีสถานะและบทบาทเป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ไทยมีหุ้นส่วนความร่วมมือกับหลาย ๆ ประเทศตามนโยบาย SEP for SDGs Partnership จนทำให้ไทยเป็นตัวอย่างของความร่วมมือใต้ - ใต้ และไตรภาคี และเป็นการสืบสานคุณค่าและมรดก (legacy) ของศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ไปสู่สากล ตลอดจนสร้างความตระหนักรู้และตื่นตัวเกี่ยวกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นด้วย

บทบาทไทยในฐานะ ประธานกลุ่ม 77 กับการต่างประเทศ 5 Ss

Security ความมั่นคง

การทูตเพื่อความมั่นคง (traditional & non – traditional security)

- กลุ่ม 77 เป็นเวทีหนึ่งในการสร้างความเข้าใจต่อประเทศสมาชิก 134 ประเทศบวกจีนเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองของไทย

- กลุ่ม 77 ขับเคลื่อนวาระด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่เป็นผลประโยชน์ต่อไทย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ การพัฒนาเมืองใหม่ การดื้อยาต้านจุลชีพ ฯลฯ

Sustainability ความยั่งยืน

การทูตเศรษฐกิจ และการทูตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- กลุ่ม 77 ยอมรับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการบรรลุ SDGs

- ไทยมีความร่วมมือตามนโยบาย SEP for SDGs Partnership กับประเทศสมาชิก กลุ่ม 77 จำนวน 10 ประเทศ และมีประเทศที่สนใจร่วมมืออีกกว่า 20 ประเทศ

- ไทยเป็นตัวอย่างของความร่วมมือใต้ – ใต้ และไตรภาคี เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Status สถานะ

การทูต Soft Power เพื่อยกสถานะและบทบาทของไทย

- ไทยมีสถานะและบทบาทเป็นที่ยอมรับยิ่งขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในฐานะสะพานเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม 77 กับกลุ่มประเทศต่าง ๆ เช่น G20 และระหว่างกลุ่ม 77 กับองค์กรสหประชาชาติ เพื่อขับเคลื่อนวาระสำคัญของโลก อาทิ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (SDGs) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) การลงทุนและ ICT เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น

Standard มาตรฐาน

การทูตเพื่อยกระดับมาตรฐานประเทศให้เป็นสากล

- การเป็นประธานกลุ่ม 77 ช่วยยกระดับมาตรบานการต่างประเทศไทย โดยไทยใช้เครื่องมือทางการทูตด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและจุดแข็งในฐานะประเทศที่มีแนวคิดไม่สุดโต่ง (moderate) ในการปฏิบัติหน้าที่ประธานกลุ่ม 77

- การเป็นประธานกลุ่ม 77 กระตุ้นให้ไทยขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อบรรลุ SDGs รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด SDGs ของไทย

Synergy ประสานพลัง

การทูตประชารัฐ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมขับเคลื่อน

- ภาคส่วนต่างๆ ของไทยมีความร่วมมือและมีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบาย SEP for SDGs ให้ไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (SDGs)

- สาธารณชนไทยมีความตื่นตัวและตระหนักรู้เกี่ยวกับ SDGs ซึ่งมีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) และศาสตร์ของพระราชาเป็นแนวทาง

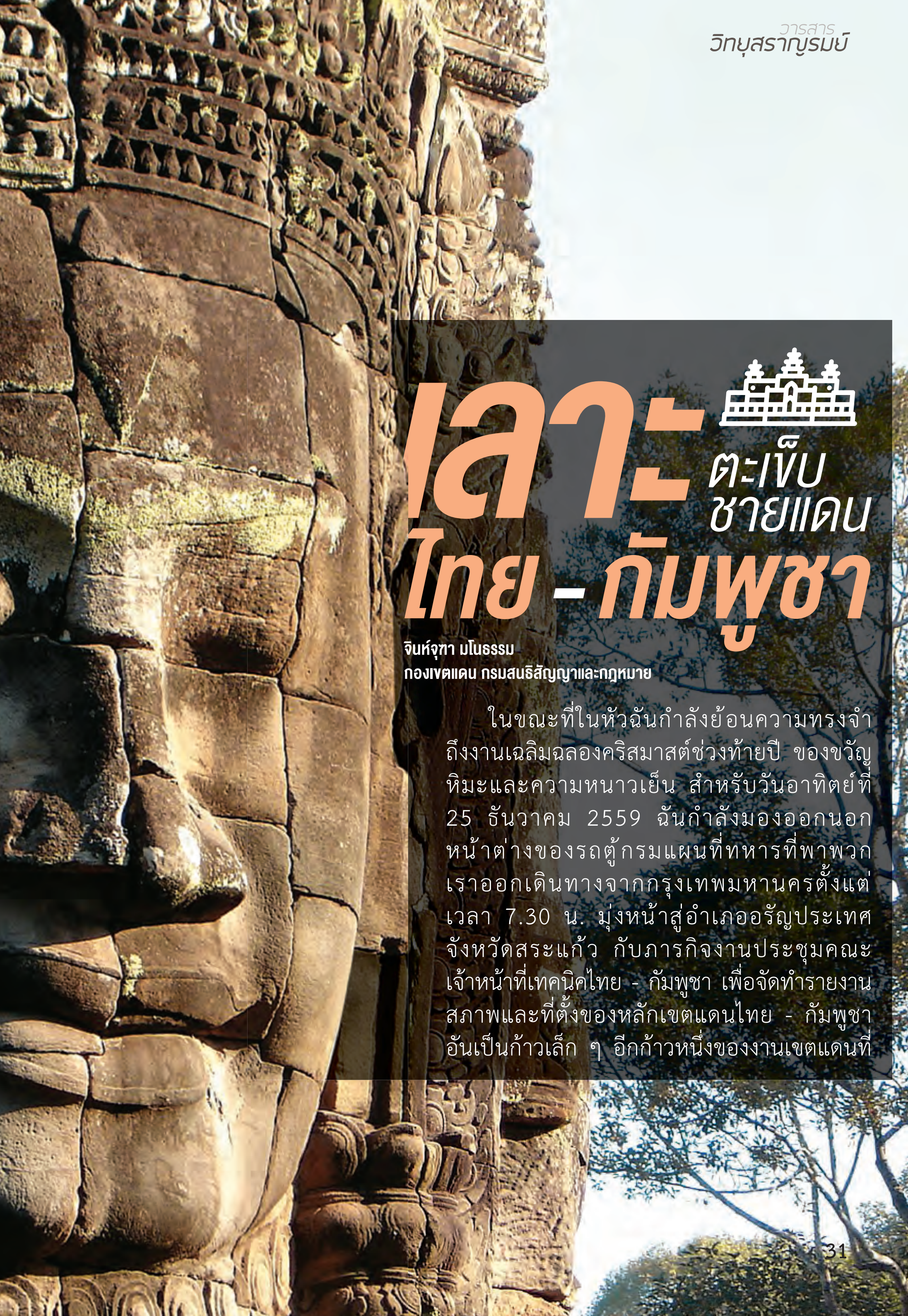

เลาะตะเข็บชายแดนไทย - กัมพูชา

จินห์จุฑา มโนธรรม
กองเขตแดน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

ในขณะที่ในหัวฉันกำลังย้อนความทรงจำถึงงานเฉลิมฉลองคริสมาสต์ช่วงท้ายปี ของขวัญ หิมะและความหนาวเย็น สำหรับวันอาทิตย์ที่ 25 ธันวาคม 2559 ฉันกำลังมองออกนอกหน้าต่างของรถตู้กรมแผนที่ทหารที่พาพวกเราออกเดินทางจากกรุงเทพมหานครตั้งแต่เวลา 7.30 น. มุ่งหน้าสู่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กับภารกิจงานประชุมคณะเจ้าหน้าที่เทคนิคไทย - กัมพูชา เพื่อจัดทำรายงานสภาพและที่ตั้งของหลักเขตแดนไทย - กัมพูชา อันเป็นก้าวเล็ก ๆ อีกก้าวหนึ่งของงานเขตแดนที่

ดิฉันจะขอเล่าให้ท่านผู้อ่านได้ฟังในวันนี้ การเดินทางไปประชุมในจังหวัดชายแดน เป็นโอกาสที่คนเมืองอย่างฉันจะได้รู้จักและสัมผัสกับพื้นที่ชายแดน ซึ่งในครั้งนี้คือ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประตูการค้าที่ใหญ่ที่สุดระหว่างไทยกับกัมพูชา

เมืองอรัญ...เมืองหน้าด่าน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

อรัญประเทศเป็นเมืองใหญ่มาตั้งแต่โบราณ ชื่อ “เมืองอารัญ”ปรากฏในพิธีสารแนบท้ายสนธิสัญญาสยาม - ฝรั่งเศสว่าด้วยการปักปันเขตแดน ลงนาม ณ วันที่ 23 มีนาคม ร.ศ. 125 (ค.ศ. 1907 หรือ พ.ศ. 2450) เส้นทางเดินบกในสมัยรัชกาลที่ 3 และเส้นทางรถไฟในสมัยรัชกาลที่ 5 ล้วนสร้างผ่าน “เมืองอารัญ” เพื่อเชื่อมที่ราบลุ่มเจ้าพระยากับที่ราบลุ่มทะเลสาบเขมร ต่อมาในช่วงการสู้รบกับภัยคอมมิวนิสต์ อรัญประเทศก็เป็นที่ตั้งของฐานทัพอเมริกัน ทำให้ในวันนี้เรายังคงเห็นร้านค้าโบราณบรรยากาศคลาสสิค เช่น ร้านถ่ายรูป ร้านขายยา และร้านขายของชำ ในตัวอำเภออรัญประเทศ

ในวันนี้ อรัญประเทศยังคงความสำคัญไว้เช่นเดิมในฐานะด่านชายแดนที่ใหญ่ที่สุดระหว่างไทยกับกัมพูชา ชื่อทางการ "จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก" เชื่อมต่อกับตำบลปอยเปต อำเภออูร์ชเรา จังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา ด้วยสะพานมิตรภาพไทย - กัมพูชา ซึ่งมีสินค้าผ่านเข้าออกในแต่ละปีไม่ต่ำกว่า 80,000 ล้านบาท นักท่องเที่ยวใช้เส้นทางนี้เพื่อเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปยังนครวัด จังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชาในเวลาเพียงหกชั่วโมง

ในช่วงเช้า ชาวกัมพูชายืนต่อแถวรอตรวจเอกสารเดินทางเพื่อเข้าประเทศไทยจำนวนมาก บนสะพานมิตรภาพฯ ยังไม่มีรถบรรทุกวิ่ง แต่จะเป็นรถเข็นขนสินค้าบางคันมีคนถึง 4-5 คน ล้อมรอบรถเข็นเพื่อดึงลากขนสินค้ากองโตข้ามแดน พี่ ๆ ทหารอธิบายให้ฟังว่า กระบวนการผ่านแดนของรถยนต์จะยุ่งยากกว่าการใช้รถเข็นแบบนี้ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่พ่อค้าแม่ค้าชาวเขมรยังคงใช้รถเข็นอยู่ แต่ฉันก็อดที่จะรู้สึกหดหู่ไปกับภาพที่เห็นไม่ได้ หากด่านพรมแดนบ้านคลองลึก - ปอยเปต คือที่ตั้งของ "ตลาดโรงเกลือ" ที่ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งสินค้าขายส่งที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของไทย

นครวัด ถือว่าเป็นสิ่งก่อสร้างทางศาสนาที่ใหญ่ที่สุดในโลก และได้รับการลงทะเบียนให้ขึ้นเป็นมรดกโลก

แล้วชาวบ้านในพื้นที่ได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดจากความเจริญที่เกิดขึ้น

ในช่วงกลางวัน ตลาดโรงเกลือเป็นเสมือนเมืองขนาดย่อม ๆ มีร้านค้าหลายร้อยร้าน ขายของทั้งมือหนึ่งและมือสองจากจีน เวียดนาม กัมพูชาและไทย ผู้ขายส่วนใหญ่เป็นชาวกัมพูชา ในขณะที่ผู้ซื้อคือ พ่อค้าแม่ค้าชาวไทยที่มาหาซื้อของไปขายต่อ นอกจากร้านค้าแล้ว ยังมีธนาคารจำนวนมาก ร้านสะดวกซื้อและร้านอาหาร และด้วยความที่ตลาดโรงเกลือมีขนาดใหญ่โตมโหฬาร จึงมีบริการรับส่งโดยรถกอล์ฟและรถมอเตอร์ไซค์ด้วย

พวกเรากลับไปตลาดโรงเกลืออีกครั้งเพื่อชมบรรยากาศในช่วงเย็น ตลาดเงียบสงัดจนถึงขั้นวังเวง มีเพียงพ่อค้าแม่ค้านั่งตั้งวงสังสรรค์กันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ใต้แสงไฟสลัว ๆ ริมถนน อย่างไรก็ดี ด่านพรมแดนอรัญประเทศไม่ได้มีเฉพาะร้านค้าในตลาดโรงเกลือเท่านั้น แต่ยังมีธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ด้วย เช่น ซูเปอร์มาร์เก็ต MM ตั้งอยู่สุดปลายถนนเลียบชายแดน และห้างสรรพสินค้า

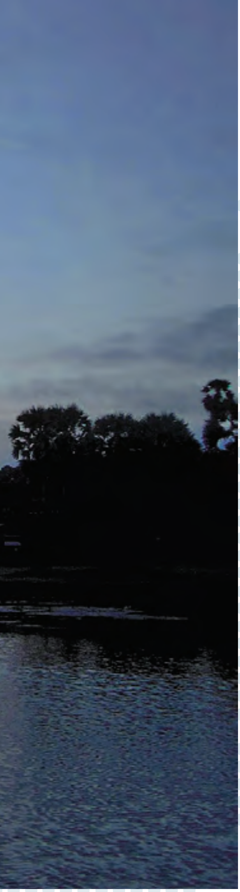

สตาร์พลาซ่า หน้าด่านพรมแดนฯ ซึ่งยังคงเปิดให้บริการในช่วงค่ำ พื้นที่ชายแดนกำลังกลายเป็น “new territory” สำหรับซูเปอร์มาร์เก็ตและห้างสรรพสินค้า

นอกจากสะพานมิตรภาพไทย - กัมพูชาสำหรับคนและรถสัญจรข้ามแดนแล้ว ในบริเวณเดียวกัน ยังมีโครงสร้างของสะพานเมืองอรัญดั้งเดิมปรากฏให้เห็นอยู่ และถัดมาอีกเล็กน้อยคือ สะพานรถไฟข้ามแดนที่เพิ่งได้รับการปรับปรุงแล้วเสร็จเมื่อปี 2558 ตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับกัมพูชาที่จะเปิดเส้นทางเดินรถไฟสายใหม่ กรุงเทพฯ - พนมเปญ อันจะเป็นส่วนหนึ่งของแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก หรือ East Economic Corridor เชื่อมประเทศในภูมิภาคโดยเริ่มจากท่าเรือน้ำลึกทวาย ประเทศเมียนมา รอบ ๆ บริเวณของสะพานมิตรภาพฯ และสะพานรถไฟ มีสิ่งปลูกสร้างมากมายทั้งฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชา ซึ่งถูกกั้นโดยลำคลองเล็ก ๆ ชื่อว่า “คลองลึก” ฉันยืนอยู่บนสะพานรถไฟและมองลงไปเบื้องล่าง น้ำในลำคลองเป็นสีดำ ขยะเกลื่อนกลาดอยู่บนตลิ่ง ได้กลิ่นเหม็นที่โชยขึ้นมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ชายแดนไทย – กัมพูชาจะสวยและสะอาดกว่านี้ไม่ได้หรือ?

“ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มีหลายคลอง และส่วนใหญ่ก็มีปัญหาขยะและน้ำเน่าเสียแบบนี้”

“น้ำเคยท่วมตลาดโรงเกลือ ซึ่งสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะมีขยะอุดตันกีดขวางทางเดินของน้ำในคลอง ต่อมาหน่วยงานในท้องถิ่นไทย - กัมพูชาก็ได้ร่วมกันเก็บขยะเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม แต่อีกไม่นานก็กลับมาใหม่”

“น่าจะดีเนอะ ถ้าเราสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งและสร้างทางเดินเล็ก ๆ ริมฝั่งคลองทั้งสองฟาก”

“อ๋อ ให้เหมือนกับถนนเลียบฝั่งโขงที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย หรือทางเดินเลียบแม่น้ำเจ้าพระยาที่เขาเพิ่งสร้างกันเสร็จใช่มั้ยคะ คงจะดีมาก ๆ เลยจริง ๆ ค่ะ” ฉันเริ่มวาดภาพความฝันตามเสียงสะท้อนจากคนในพื้นที่

นครธม เมืองหลวงแห่ง
สุดท้ายของอาณาจักร
ขะแมร์ สถาปนาขึ้น
ในปลายคริสต์ศวรรษที่ 12
อาณาเขตครอบคลุมพื้นที่
9 ตารางกิโลเมตร

หากเป็นลำคลองในกรุงเทพมหานคร การแก้ไขปัญหาขยะและน้ำเน่าเสียคงไม่ยากมากนักเพราะหน่วยงานรัฐสามารถตัดสินใจที่จะสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง ย้ายชุมชน เก็บขยะ ขุดลอกคูคลองได้ แต่เมื่อเรามาอยู่ในพื้นที่ชายแดน เกิดโจทย์หลายข้อเพิ่มเติมที่จะต้องแก้ให้ได้ก่อนที่จะสามารถดำเนินการใด ๆ บริเวณชายแดน

ความซับซ้อนประการสำคัญข้อหนึ่งคือ ความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน ดังนั้นจึงต้องมีการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนซึ่งไทยกับประเทศเพื่อนบ้านกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ในบทความนี้ฉันจะขออนุญาตเล่าให้ท่านผู้อ่านฟังเกี่ยวกับงานการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนระหว่างไทยและกัมพูชา และผลของการประชุมคณะเจ้าหน้าที่เทคนิคไทย - กัมพูชา ที่ฉันได้มีโอกาสไปเข้าร่วมเมื่อวันที่ 25 - 29 ธันวาคม 2559 ณ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

การประชุมคณะเจ้าหน้าที่เทคนิคไทย – กัมพูชา

จากการลงพื้นที่ในวันอาทิตย์เพื่อให้ได้รสชาติของนักผจญภัย เมื่อถึงวันจันทร์ก็ถึงเวลาสวมสูทเข้าห้องประชุมเพื่อเข้าร่วมการประชุมคณะเจ้าหน้าที่เทคนิคไทย - กัมพูชา โดยต้องมีภารกิจสำคัญคือการจัดทำรายงานสภาพและที่ตั้งของหลักเขตแดนไทย - กัมพูชา

เขตแดนไทย - กัมพูชาเป็นไปตามสนธิสัญญาที่สยามและฝรั่งเศสได้ทำร่วมกันเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 และยังคงผูกพันไทยและกัมพูชามาจนถึงปัจจุบันตามกฎหมายระหว่างประเทศ งานในปัจจุบันของคณะกรรมาธิการเขตแดนร่วมไทย - กัมพูชา หรือ Thai - Cambodian Joint Commission on Land Boundary for Demarcation (JBC) คือ การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนระหว่างสองประเทศให้มีความชัดเจนบนพื้นฐานของสนธิสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานเจรจาเขตแดนระหว่างไทย - กัมพูชา ในยุคปัจจุบันเริ่มต้นขึ้นเมื่อประมาณปี 2542 เมื่อการเมืองกัมพูชาเริ่มสงบและมีเสถียรภาพ ทั้งสองประเทศได้ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมาธิการเขตแดนร่วมไทย - กัมพูชา หรือ JBC ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นเพื่อเป็นกลไกการเจรจาเรื่องเขตแดน และร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกไทย - กัมพูชา (MOU ปี 2543) เพื่อเป็นกรอบทางกฎหมาย และข้อกำหนดอำนาจหน้าที่และแผนแม่บท (TOR ปี 2546) เป็นกรอบทางเทคนิค

เมื่อทั้งสองฝ่ายมีกลไกเจรจา กรอบทางกฎหมายและกรอบทางเทคนิคพร้อมแล้ว จึงได้เริ่มส่งชุดสำรวจร่วมไทย - กัมพูชา ลงปฏิบัติงานในพื้นที่เมื่อปี 2549 โดยภารกิจแรกคือ การค้นหาหลักเขตแดนจำนวน 73 หลักเดิม ก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป กล่าวคือ การลากเส้นเขตแดนระหว่างหลักและสร้างหลักเขตแดนเพิ่มเติมหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเรื่องงานเขตแดนคือ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ และกรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย จนถึงปัจจุบัน ชุดสำรวจร่วมไทย - กัมพูชา สามารถปฏิบัติงานการค้นหาหลักได้แล้วเสร็จจำนวน 65 หลัก จากทั้งหมด 73 หลัก

ในการสำรวจหลักเขตแดนแต่ละหลัก ชุดสำรวจร่วมไทย - กัมพูชา ได้จัดทำรายงานสภาพและที่ตั้งของหลักเขตแดนขึ้น เพื่อรายงานว่า ได้พบหลักเขตแดนเดิมหรือไม่หรือหลักเขตแดนถูกทำลาย หรือสูญหาย หรือพบหลักเขตแดนที่คาดว่าจะสร้างขึ้นใหม่รวมทั้งรายงานว่า ทั้งสองฝ่ายเห็นตรงกันเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของหลักเขตแดนหรือไม่ รายงานสภาพและที่ตั้งของหลักเขตแดนดังกล่าวจะจัดทำขึ้นในสามภาษาคือ ไทย กัมพูชา และอังกฤษ ในการประชุมคณะเจ้าหน้าที่เทคนิคไทย - กัมพูชา ณ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วในครั้งนี้ คณะทำงานประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายและเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค ซึ่งมาพบปะกันเพื่อตรวจร่างรายงานดังกล่าว โดยสามารถจัดทำรายงานฯ ได้เสร็จสมบูรณ์จำนวน 14 ฉบับ และแม่กองสนามไทย - กัมพูชา จึงได้ร่วม

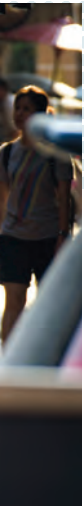

ลงนามในรายงานฯ ทั้ง 14 ฉบับดังกล่าว เพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมาธิการเทคนิคร่วมไทย - กัมพูชา (JTSC) และคณะกรรมาธิการเขตแดนร่วมไทย - กัมพูชา (JBC) เพื่อพิจารณาตามลำดับต่อไป

กระบวนการจัดทำรายงานฯ ต้องใช้ระยะเวลานาน เพราะจำเป็นต้องตรวจสอบเอกสารทางกฎหมายและประวัติศาสตร์หลายฉบับเพื่อประกอบการพิจารณาและหารือร่วมกัน นอกจากนี้ เอกสารที่เกี่ยวข้องยังมีทั้งภาษาฝรั่งเศสและภาษาไทย ซึ่งในหลักการแล้วควรจะมีถ้อยคำที่เหมือนกันทุกอย่าง แต่ในความเป็นจริงแล้ว เอกสารในสองภาษาไม่เหมือนกันซะทีเดียวทำให้เกิดความลำบากในการทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นช่วงเวลาที่ทั้งเครียด ทั้งเหนื่อยใจ และทั้งขำขันของการเจรจา โดยเฉพาะเมื่อพวกเราต้องถกเถียงกันอยู่เป็นเวลานานจนมาถึงบางอ้อว่า ที่เราไม่เข้าใจกันซะที เป็นเพราะว่าเราอ่านเอกสารคนละภาษา ซึ่งมีข้อความต่างกันนั่นเอง แล้วทุกคนก็ปล่อยเสียงหัวเราะกันออก สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายให้กับการประชุม

เจรจาเรื่องเขตแดนเป็นกระบวนการที่ใช้ระยะเวลานาน ทั้งด้วยเหตุผลทางเทคนิค ทางกฎหมาย ทางประวัติศาสตร์และทางการเมือง ในโลกอุดมคติ เราคงอยากตกลงขีดเส้นเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านให้ชัดเจนก่อนที่จะให้มีการก่อสร้างหรือพัฒนาใด ๆ ในพื้นที่ชายแดน

แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง กระแสการพัฒนาและความเป็นเมืองกำลังวิ่งเข้าสู่พื้นที่ชายแดนอย่างรวดเร็ว จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะประสานประโยชน์ระหว่างการรักษาอธิปไตยและความมั่นคงควบคู่ไปกับการส่งเสริมการพัฒนาและประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เรื่องเขตแดนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา และเป็นเรื่องน่าขบคิดว่า แนวคิดการพัฒนาเมืองและการบริหารจัดการชายแดนจะนำมาใช้ช่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเขตแดนได้หรือไม่ อย่างไร เพื่อทำให้เรื่องเขตแดนไม่เป็นเรื่องของ zero sum game แต่นำไปสู่ win - win solutions

MYANMAR

3 ทศวรรษแห่งการรอคอย ก้าวแรกของการกลับสู่มาตุภูมิ ของผู้หนีภัยฯ จากเมียนมา

กุลแก้ว กอวัฒนาวรานนท์
ศรินรัตน์ โรจนสิงห์สวัสดิ์
กองการสังคม กรมองค์การระหว่างประเทศ

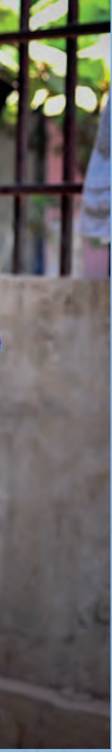

กว่า 30 ปีแล้ว ที่ประเทศไทยได้ทำหน้าที่เป็นที่พักพิงที่ปลอดภัยให้แก่ชาวเมียนมาจำนวนกว่า 102,000 คน ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพหนีการกวาดล้างของรัฐบาลทหารพม่าในอดีต เข้ามายังประเทศไทย ตามแนวชายแดนไทย - เมียนมา ซึ่งถึงแม้ประเทศไทยจะไม่ได้เป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 แต่ตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา ทางการไทยก็ได้มีนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมากลุ่มนี้ตามหลักมนุษยธรรมมาโดยตลอด โดยจัดให้อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงทั้งหมด 9 แห่ง ตามแนวชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี และราชบุรี เป็นการชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์ในประเทศต้นทางจะเอื้ออำนวยต่อการเดินทางกลับ

พื้นที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาทั้ง 9 แห่งนี้เป็นเสมือนบ้านหลังที่สองของผู้หนีภัยฯ โดยภายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ รัฐบาลไทยได้ให้การดูแลช่วยเหลือผู้หนีภัยฯ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาอาหารและสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีพต่าง ๆ การสาธารณสุข การศึกษาสำหรับเด็กในทุกระดับชั้น การฝึกอาชีพและทักษะที่จำเป็น รวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้านปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอื่น ๆ เพื่อให้ผู้หนีภัยฯ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม บนหลักสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน ตลอดจนสนับสนุนการเดินทางไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม โดยตั้งแต่ปี 2548 มีผู้หนีภัยฯ กว่า 106,000 คน (ข้อมูลจาก UNHCR) ได้รับการพิจารณาไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม นอกจากนั้นยัง

ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees : UNHCR) และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration : IOM) ประเทศผู้บริจาคและองค์กรพัฒนาเอกชน (Non - Governmental Organizations : NGOs) ต่าง ๆ อีกด้วย สำหรับผู้หนีภัยฯ พื้นที่พักพิงชั่วคราวของทางการไทยเปรียบเสมือน “โลกทั้งใบ” ของพวกเขาซึ่งผู้หนีภัยฯ ได้ใช้ชีวิต สร้างครอบครัวภายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวเหล่านี้ เด็ก ๆ จำนวนมากเกิดและโตภายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ โดยไม่เคยมีโอกาสได้ไปเห็นสถานที่อันเป็นภูมิลำเนาเดิมของบรรพบุรุษของตน แม้ไทยจะเปรียบเสมือนบ้านของผู้หนีภัยฯ เหล่านี้ไปแล้ว

แต่เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ลึก ๆ แล้ว ผู้หนีภัยฯ ย่อมคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอนที่แท้จริงและปรารถนาที่จะกลับไปอาศัยยังบ้านเกิดเมืองนอนของตน

ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปของเมียนมาเมื่อปี 2559 พัฒนาการทางการเมืองและกระบวนการสันติภาพในเมียนมาเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น รัฐบาลเมียนมา โดยเฉพาะนางอองซาน ซูจี ได้แสดงความพร้อมที่จะรับผู้หนีภัยฯ ในไทยทั้งหมดกลับประเทศ และได้ร่วมมือกับรัฐบาลไทยเพื่อจัดตั้งคณะทำงานของทั้งสองฝ่ายเพื่อหารือและกำหนดแนวปฏิบัติของการส่งผู้หนีภัยฯ กลับสู่มาตุภูมิอย่างปลอดภัย สมัครใจ และมีศักดิ์ศรี ทำให้ช่วงปีที่ผ่านมามีผู้หนีภัยฯ แสดงความประสงค์จะเดินทางกลับเมียนมาเป็นระยะ ๆ ในการนี้ไทยและเมียนมาตลอดจน UNHCR IOM และ NGOs ต่าง ๆ

ได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดเพื่อเตรียมการในการกลับสู่มาตุภูมิของผู้หนีภัยฯ เพื่อให้แน่ใจว่าการกลับสู่มาตุภูมิดังกล่าวนั้นจะเป็นไปโดยปลอดภัย มีศักดิ์ศรี และยั่งยืน เช่น การเตรียมการด้านการศึกษาสำหรับเด็กผู้หนีภัยฯ เพื่อที่จะสามารถเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนในเมียนมาได้อย่างต่อเนื่องหลังจากที่เรียนในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ การพัฒนาทักษะด้านการเกษตรอินทรีย์ภายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ อันได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเกษตรแก่ผู้หนีภัยฯ การจัดฝึกอบรมอย่างเข้มข้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนความรู้ทางเทคนิคใหม่ ๆ เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้หนีภัยฯ ให้มีความรู้ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง โดยผู้หนีภัยฯ สามารถใช้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ในการผลิตอาหารสำหรับบริโภคในครัวเรือน ตลอดจนสามารถนำออกขายเพื่อสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัวเมื่อกลับสู่เมียนมาอีกด้วย

ผู้หนีภัยฯ กลุ่มนำร่องกลับสู่มาตุภูมิ

ในที่สุด เมื่อวันที่ 25 - 26 ตุลาคม 2559 รัฐบาลไทยและเมียนมาได้ร่วมกันส่งผู้หนีภัยฯ กลุ่มนำร่องที่สมัครใจกลับสู่เมียนมา จำนวน 71 คน ณ จุดผ่านแดนถาวรแม่สอด จังหวัดตาก - เมียวดี จำนวน 65 คน และจุดผ่านแดนถาวรบ้านน้ำพุร้อน จังหวัดกาญจนบุรี - ทิกิจำนวน 6 คน โดยมีผู้แทนระดับสูงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งสองฝ่ายเข้าร่วมในพิธี และได้รับการสนับสนุน

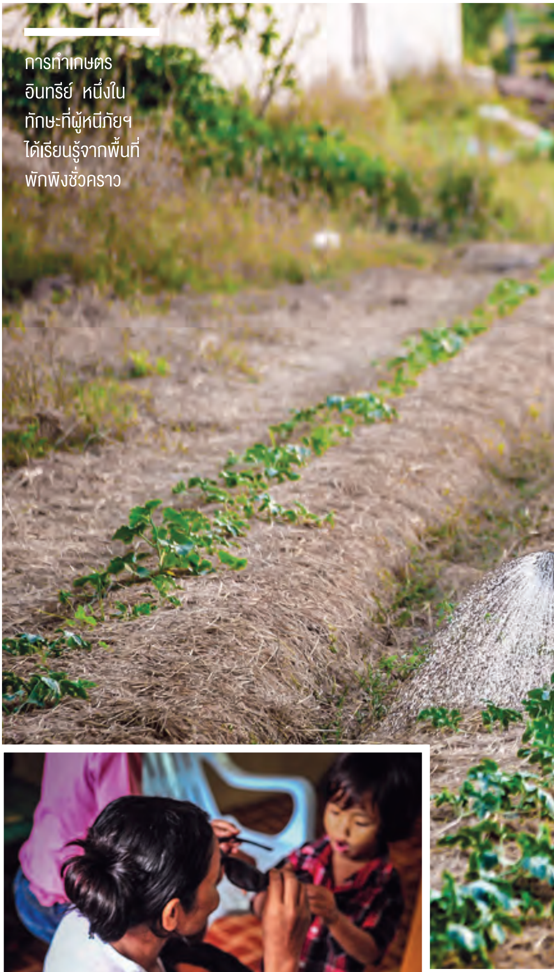

การทำเกษตรอินทรีย์ หนึ่งในทักษะที่ผู้หนีภัยฯ ได้เรียนรู้จากพื้นที่พักพิงชั่วคราว

อย่างดียิ่งจากองค์การระหว่างประเทศ อาทิ UNHCR และ IOM

ผู้หนีภัยฯ กลับไปอยู่ที่ไหน ?

ผู้หนีภัยฯ ส่วนหนึ่งได้เลือกที่จะกลับไปอาศัยอยู่กับญาติของตน และอีกส่วนหนึ่งเลือกที่จะกลับไปอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ทางการเมียนมาได้จัดเตรียมไว้รองรับผู้หนีภัยฯ ที่เมียวดีโดยเฉพาะ เหตุการณ์นี้นับเป็นก้าวสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นสัญญาณที่ดีของความก้าวหน้าของกระบวนการพัฒนาสันติภาพของเมียนมา และยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความร่วมมืออันดีระหว่างรัฐบาลทั้งสองในการให้ความคุ้มครองบุคคลเหล่านี้ตามหลักมนุษยธรรม

ผู้หนีภัยฯ กลับไปมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร ?

เมื่อวันที่ 30 - 31 มกราคม 2560 ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทยและกรมกิจการชายแดนทหาร เดินทางไปที่หมู่บ้านเมียตตา จังหวัดทวาย–มะริด ประเทศเมียนมา เพื่อเยี่ยมเยียน

และติดตามชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวผู้หนีภัยฯ ที่ได้เดินทางกลับไปอาศัยกับญาติของตนในหมู่บ้านดังกล่าว

ผู้หนีภัยฯ ครอบครัวนี้มีสมาชิก 6 คน ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก ๆ อีก 4 คน โดยพ่อได้เล่าถึงชีวิตภายหลังออกจากพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ ด้วยใบหน้ายิ้มแย้มว่าตนมีความสุขดีที่ได้กลับไปอยู่กับญาติที่หมู่บ้านเมียตตาและอาจจะกลับไปเยี่ยมเยียนเพื่อนในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ เป็นครั้งคราว ตอนนี้ครอบครัวประกอบอาชีพขายไอศกรีม ซึ่งได้ความรู้เรื่องกรรมวิธีการผลิตไอศกรีมตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ มาจากการฝึกทักษะระหว่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ นั่นเอง โดยพวกเขามีรายได้จากการขายไอศกรีมวันละประมาณ 20,000 จ๊าด (ประมาณ 500 บาท) ซึ่งเพียงพอต่อการดำรงชีวิตและเลี้ยงครอบครัว นอกจากนี้ผู้หนีภัยฯ ครอบครัวนี้ยังเลี้ยงไก่บ้านไว้เก็บไข่และไว้ประกอบอาหารด้วย

การเยี่ยมเยียนและติดตามชีวิตความเป็นอยู่ภายหลังของผู้หนีภัยฯ ที่เดินทางกลับไปเมียนมา

ส่วนด้านการศึกษา เด็กทั้ง 4 คนได้รับการยอมรับจากโรงเรียนรัฐบาลเมียนมา และได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนรัฐบาลที่มีการเรียนการสอนเป็นภาษาเมียนมาได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ประสบปัญหาใด ๆ เนื่องจากเด็กผู้หนีภัยฯ เข้าใจทั้งภาษากะเหรี่ยงและภาษาเมียนมาจากที่ได้เรียนในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ พวกเขายังเล่าด้วยว่าเจ้าหน้าที่ทางการเมียนมาได้ให้การต้อนรับและดูแลครอบครัวของตนเป็นอย่างดี ทั้งนี้ ผู้หนีภัยฯ ครอบครัวนี้ได้แสดงความต้องการบ้านเป็นของตนเอง เนื่องจากปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านของญาติ อย่างไรก็ตาม ผู้หนีภัยฯ มีทัศนคติที่ดีและพร้อมที่จะทำงานเพื่อเก็บเงินซื้อบ้านและสร้างอนาคตของตนและครอบครัวด้วยตนเอง โดยไม่รอคอยการช่วยเหลือจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว

การเยี่ยมเยียนผู้หนีภัยฯ ที่ได้กลับไปตั้งต้นชีวิตใหม่ในเมียนมาในครั้งนี้ ทำให้ทางการไทยได้เห็นถึงความสำเร็จในการส่งกลับผู้หนีภัยฯ กลุ่มนำร่อง กระทรวงการต่างประเทศยังมีแผนที่จะไปเยี่ยมเยียนสภาพความเป็นอยู่ของผู้หนีภัยฯ กลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้และสร้างความมั่นใจให้กับผู้หนีภัยฯ กลุ่มที่เหลือรวมทั้งรัฐบาลทั้งสองฝ่ายในการส่งผู้หนีภัยฯ กลับสู่เมียนมาต่อไปในอนาคต โดยปัจจุบัน ไทย เมียนมา และUNHCR ได้ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องในการเตรียมการส่งผู้หนีภัยฯ กลุ่มใหญ่กลับประเทศในระยะต่อไป โดยยึดหลักความสมัครใจ ปลอดภัย มีศักดิ์ศรี และยั่งยืนเป็นสำคัญ เพื่อเติมเต็มความสุข ความฝันและการรอคอยของผู้หนีภัยฯ ที่ต้องถูกบังคับให้พลัดพรากจากญาติพี่น้องและบ้านเกิดเมืองนอนเดิมของตนมาเป็นเวลากว่า 3 ทศวรรษ ให้สามารถกลับสู่ "บ้าน" ที่แท้จริงของตนได้ในที่สุด

POTENTIAL OF TOURISM

พื้นที่ศักยภาพ สำหรับธุรกิจท่องเที่ยว เมื่อเข้าสู่ **ประชาคมอาเซียน**

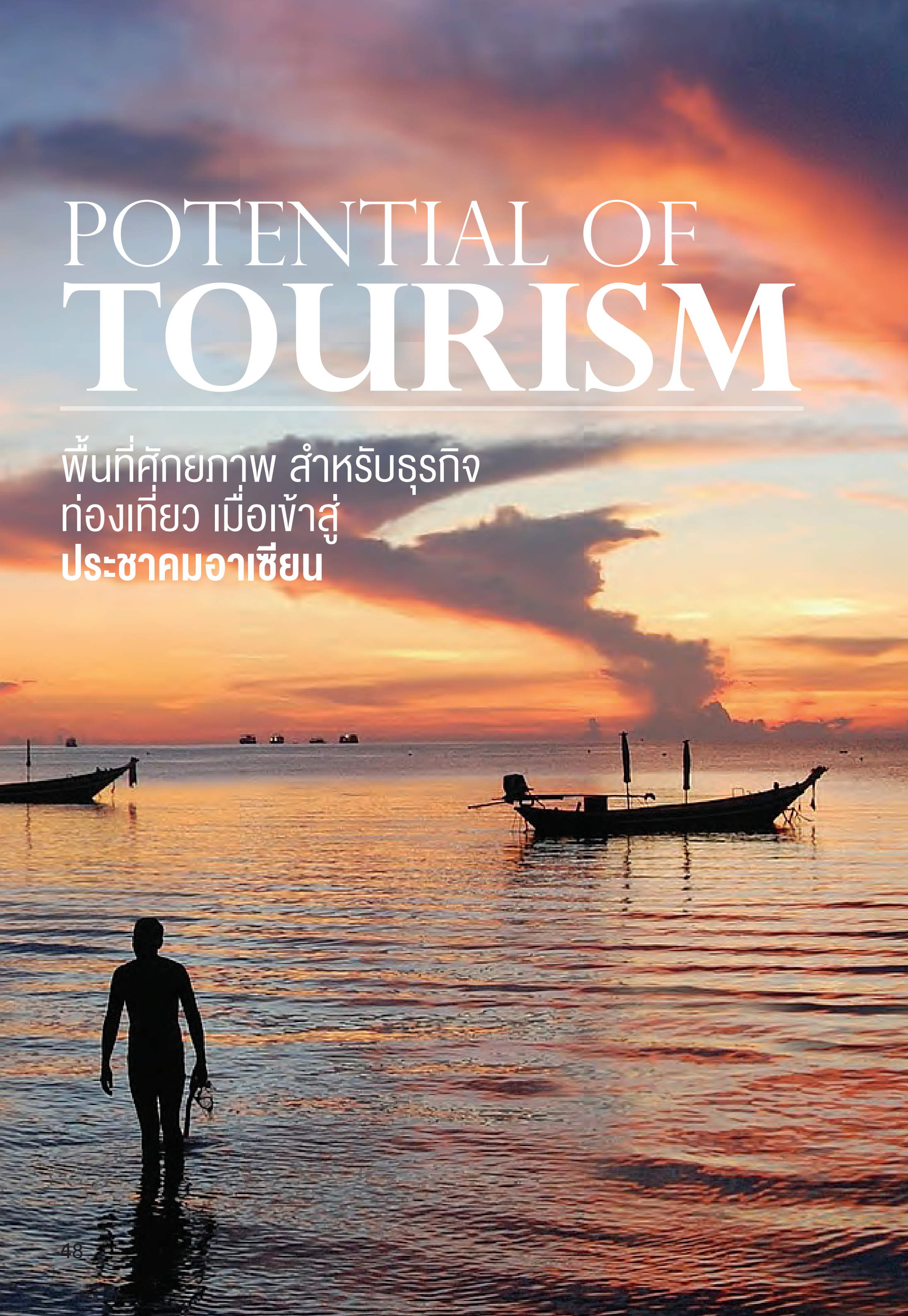

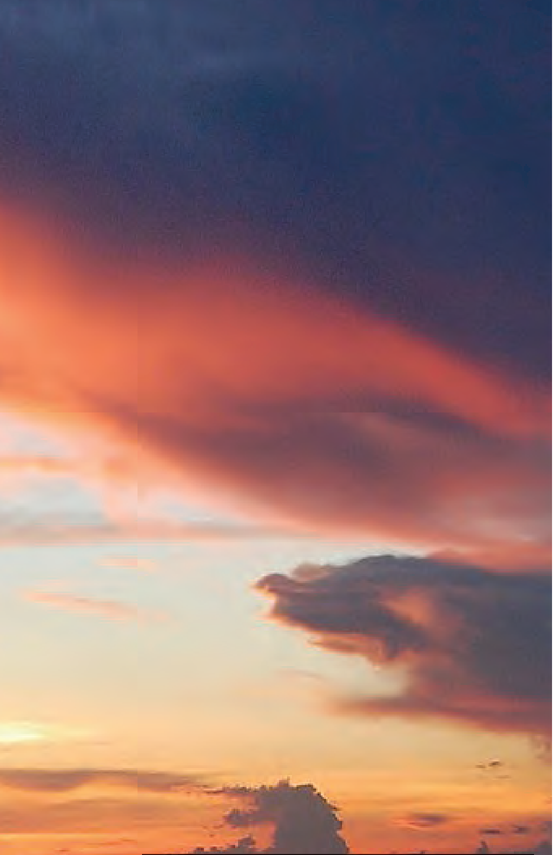

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางด้านธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นได้จากปี 2558 ที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยประมาณ 30 ล้านคน เติบโตจากปีก่อนหน้ามากกว่าร้อยละ 20 สร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติถึง 1.44 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าประมาณ 2.7 แสนล้านบาท เป็นสถิติสูงสุดเมื่อเทียบกับปีที่ผ่าน ๆ มา และเมื่อรวมรายได้จากนักท่องเที่ยวไทยแล้ว อยู่ที่ 2.23 ล้านล้านบาท ซึ่งเกินกว่าเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้ถึง 3 หมื่นล้านบาท

ในปี 2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดการณ์ว่า จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยถึง 32.5 ล้านคน ส่วนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตั้งเป้ารายได้จากการท่องเที่ยวรวมที่ 2.3 ล้านล้านบาท โดยแยกเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 1.5 ล้านล้านบาท และจากนักท่องเที่ยวไทย 8 แสนล้านบาท ทั้งนี้เมืองท่องเที่ยวหลัก ๆ ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้ความนิยมมากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ชลบุรี สุราษฎร์ธานี และเชียงใหม่

สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม
ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเขตชายแดน
อาทิ วัดร่องขุ่น จ.เชียงราย
สะพานข้ามแม่น้ำแคว
จ.กาญจนบุรี และปราสาทหิน
พนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์

เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน นับเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับธุรกิจท่องเที่ยวโดยแบ่งตามชายแดนที่ติดประเทศเพื่อนบ้านได้ดังต่อไปนี้

เมียนมา มีชายแดนติดต่อกับ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

สปป.ลาว มีชายแดนติดต่อกับ เชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย อุดรธานี หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

กัมพูชา มีชายแดนติดต่อกับ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด

มาเลเซีย มีชายแดนติดต่อกับ สตูล สงขลา ยะลา และนราธิวาส

ซึ่งจังหวัดที่กล่าวข้างต้น บางจังหวัดก็เป็นพื้นที่ศักยภาพเดิมของธุรกิจท่องเที่ยวไทยอยู่แล้ว เช่น เชียงใหม่ สงขลา เชียงราย ประจวบคีรีขันธ์ หนองคาย ยะลา เพชรบุรี ตราด กาญจนบุรี และนราธิวาส นักท่องเที่ยวหลักคือ ชาวจีนและรัสเซีย อย่างไรก็ตาม

หากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเดิมให้ครอบคลุมทุกจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้ ก็จะเป็นการเพิ่มรายได้จากด้านการท่องเที่ยวให้กับประเทศมากขึ้นตามไปด้วย

ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น **วัดร่องขุ่น** จ.เชียงราย **วัดพระธาตุดอยสุเทพ** จ.เชียงใหม่ **สะพานมอญ** จ.กาญจนบุรี **อ.เมือง** จ.น่าน **หัวหิน** จ.ประจวบคีรีขันธ์ **เชียงคาน** จ.เลย **วัดพระธาตุพนม** จ.นครพนม **บั้งไฟพญานาคที่ริมแม่น้ำโขง** จ.หนองคาย **ภูทอก** จ.บึงกาฬ **สามพันโบก** จ.อุบลราชธานี **ปราสาทหินพนมรุ้ง** จ.บุรีรัมย์ **ปราสาทเขาพระวิหาร** จ.ศรีสะเกษ

Destination Asia นิตยสารท่องเที่ยวชั้นนำของเอเชียจัดให้เกาะภูเก็ตเป็นอันดับ 2 และเกาะสมุยเป็นอันดับ 4 ของเกาะที่น่าท่องเที่ยวในเอเชีย ประจำปี 2560

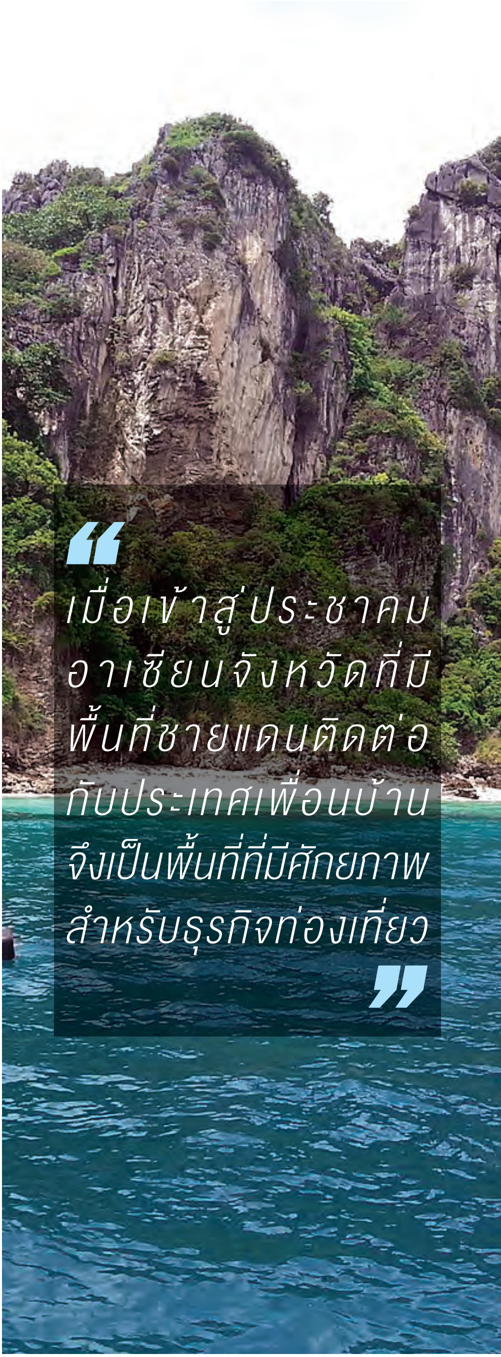

“เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับธุรกิจท่องเที่ยว”

จุดชมวิวกังหันลม
ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้
ของเกาะภูเก็ต
ซึ่งอยู่ระหว่าง
หาดยะนุ้ย
และหาดในหาน

เกาะช้าง จ.ตราด **อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ** จ.จันทบุรี **อ.หาดใหญ่** จ.สงขลา **เกาะหลีเป๊ะ** จ.สตูล **อ.เบตง** จ.ยะลา และ**พระราชตำหนักทักษิณราชนิเวศน์** จ.นราธิวาส

เมื่อมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภาครัฐควรจะเข้ามาพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนนหนทาง การไฟฟ้า และน้ำประปา เพื่อรองรับการขยายแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นการยกระดับพื้นที่ศักยภาพให้พร้อมมากยิ่งขึ้น เมื่อสาธารณูปโภคพร้อมก็จะทำให้การพัฒนาด้านอื่น ๆ รวดเร็วยิ่งขึ้นตามไปด้วย

นอกจากนี้ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวยังเป็นปัจจัยบวกต่อคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวด้วย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจหรือสังคม ทำให้มีการ

แลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ แนวโน้มการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกำลังเป็นที่นิยม ดังนั้น หากส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ก็จะยิ่งส่งผลดีต่อประเทศด้วย ซึ่งเมื่อชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าว ก็จะปลูกฝังต่อไปยังลูกหลานของตนให้มีจิตสำนึก รักและหวงแหนบ้านเกิดของตนเอง ทั้งยังจะช่วย

ลดปัญหาการว่างงาน หรือแรงงานไหลเข้ากรุงเทพมหานครได้อีกด้วย

เมื่อมีการขยายพื้นที่ศักยภาพทางการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นก็เป็นการนำความเจริญเข้าสู่พื้นที่ต่าง ๆ ให้ทันสมัยและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งอาจมีปัจจัยลบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น น้ำเสีย และปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นเป็นต้น ชุมชนต่าง ๆ ที่เป็นเจ้าของพื้นที่จึงควรให้ความใส่ใจกับเรื่องดังกล่าว เพื่อทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวของเราเป็นธุรกิจที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน (ASEAN Connectivity) ได้แก่ จังหวัดตาก สระแก้ว ตราด สงขลา เชียงราย หนองคาย และสตูล ผ่านมาตรการสำคัญ การส่งเสริมการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละ Cluster และแหล่งท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้าน โดยรัฐมีแนวทางการพัฒนา คือ การส่งเสริมการค้าการลงทุน การบริการ และระบบโลจิสติกส์ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

เมื่อภาครัฐเห็นถึงความสำคัญของธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และประชาชนในชุมชุนที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวเล็งเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะแก่การท่องเที่ยว ก็จะนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพแบบยั่งยืนได้

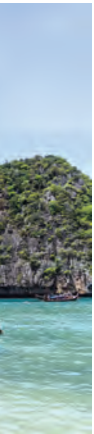

ด้วยความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นทางประวัติศาสตร์หรือธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ล้วนทำให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

SPICE ROUTE

> เมื่อ 2,000 ปีที่แล้ว เครื่องเทศ คือ สินค้าที่เชื่อมโยงโลกตะวันตกและโลกตะวันออกเข้าด้วยกัน

ย้อนอดีตเส้นทางสายเครื่องเทศ และการสานต่อสายสัมพันธ์ วัฒนธรรมอาหาร ไทย-อินเดีย

ดร. พรพิมล สุคันธวณิช
สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองเจนไน

เส้นทางสายเครื่องเทศ (Spice Route) ชื่อนี้หลายท่านที่สนใจด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอาหาร น่าจะคุ้นเคย เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม การค้าระหว่างหลายประเทศตั้งแต่อดีตกว่า 2,000 ปีที่ผ่านมา

Spice Route หรือที่รู้จักกันในนามว่า Maritime Silk Road นั้น มีเครือข่ายทางเดินทางเรือเพื่อการขนส่งและการค้าที่เชื่อมโยงระหว่างโลกฝั่งตะวันออกกับโลกฝั่งตะวันตก จะว่าไปแล้ว ก็เชื่อมโยงตั้งแต่ชายฝั่งตะวันตกของญี่ปุ่น จีน ไปยังหมู่เกาะในอินโดนีเซีย อินเดีย ตะวันออกกลาง และข้ามทะเลเมดิเตอเรเนียนต่อไปยังยุโรป

อบเชย ขี้เหล็ก กระวาน ขิง และขมิ้น เป็นเครื่องเทศที่รู้จักและนิยมใช้เป็นสินค้าแลกเปลี่ยนมาตั้งแต่ยุคโบราณ

รวมระยะทางอันยาวไกลกว่า 15,000 กิโลเมตร

ในปัจจุบันหลายท่านอาจจะคาดไม่ถึงว่าคนสมัยโบราณได้เดินทางโดยทางทะเลมากกว่าค่อนโลกเพื่อทำการค้า โดยมีการเดินเรือซื้อและขายสินค้าจากท่าเรือหนึ่งไปสู่อีกท่าเรือหนึ่ง และสินค้าที่สร้างรายได้และกำไรอย่างเป็นกอบเป็นกำจนทำให้คนสามารถเสี่ยงเป็นเสี่ยงตายได้ก็คือ **เครื่องเทศ** นั่นเอง

นักโบราณคดีได้พบหลักฐานที่เป็นเครื่องเทศ เช่น อบเชยจากศรีลังกาและอบเชยจีน (cassia) จากจีน ตามเส้นทางสายเครื่องเทศไปยังตะวันออกกลาง อย่างไรก็ดี นอกจากเครื่องเทศแล้ว ก็ยังพบว่ามีการค้าสินค้าประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น งาช้าง ไหม เครื่องถ้วยชาม โลหะและเพชรพลอย กำไรมหาศาลที่ได้จากการค้าขายในเส้นทางสายเครื่องเทศนี้ ทำให้เกิดเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่สำคัญหลายอย่าง เช่น การพัฒนาเส้นทางเดินเรือ Vasco da Gama นักเดินเรือสำรวจชาวโปรตุเกสที่ได้ค้นพบเส้นทางการเดินเรือจากยุโรปสู่อินเดียมาชายฝั่งมะละบาร์ (Malabar Coast) โดยขึ้นฝั่งที่เมือง Calicut และการค้นพบทวีปใหม่ของ Christopher Columbus ที่พยายามเดินเรือไปสู่หมู่เกาะเครื่องเทศแต่ไปไม่ถึง กลับกลายว่าได้พบทวีปอเมริกาแทน การล่าอาณานิคมของชาวโปรตุเกส ดัตช์ และอังกฤษ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการปกครองในหลายประเทศ ตลอดจนการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านภาษา ศาสนา และศิลปะการปรุงอาหารโดยใช้เครื่องเทศ

นับเป็นโอกาสอันดีที่ดิฉันได้มีโอกาสไปเข้าร่วมงาน Spice Route Culinary Festival 2016 ที่จัดขึ้นที่เมืองโกจี (Kochi)

ที่รัฐเกรละ (Kerala) ซึ่งจัดโดย UNESCO และ Kerala Tourism ระหว่างวันที่ 23 - 26 กันยายน 2559 จุดมุ่งหมายสำคัญที่สององค์กรดังกล่าวจัดงาน Spice Route Culinary Festival ขึ้น ก็เพื่อจะประชาสัมพันธ์ให้ทั่วโลกได้รับรู้ถึงประวัติศาสตร์และความสำคัญของเส้นทางสายเครื่องเทศโบราณซึ่งเชื่อมโยงอินเดียกับหลายส่วนในโลก และย้อนรำลึกถึงความสำคัญของรัฐเกรละ ซึ่งนอกจากจะเป็นดินแดนที่สวยงามน่าเที่ยวตามสโลแกน "God's own country" แล้ว ยังเป็นเสมือนจุดพักและเชื่อมต่อที่สำคัญทางการเดินเรือ

และการค้าเครื่องเทศระหว่างแดนภารตะ โลกตะวันตกและตะวันออกมาตั้งแต่สมัยโบราณ

การเดินทางไปเยือนเมืองโกจิครั้งนี้ Kerala Tourism ได้จัดให้ผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งผู้สื่อข่าวได้เดินทางไปชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวเนื่องกับการค้าเครื่องเทศ และชุมชนเมืองโบราณ หนึ่งในนั้นคือ โครงการ Kerala Muziris Heritage Project ซึ่งอยู่ในเขต Pattanam โดย Muziris นั้นถือเป็นท่าเรือโบราณ ตั้งอยู่บนชายฝั่งมะละบาร์ ซึ่งอยู่ในรัฐเกรละปัจจุบัน

Kerala Muziris Heritage Project

แหล่งท่องเที่ยวในรัฐเกรละที่รวบรวมหลักฐานอายุกว่า 3,000 ปี สะท้อนถึงมรดกทางประวัติศาสตร์ด้านวัฒนธรรมที่สำคัญของอินเดียตั้งแต่อดีตมาอย่างยาวนาน ซึ่ง Muziris เดิมคือชื่อของท่าเรือ ที่เชื่อว่าเป็นท่าเรือที่เชื่อมโยงการค้าเครื่องเทศของอินเดียให้กับหลายประเทศทั่วโลก

โดยมีหลักฐานเชื่อว่า ท่าเรือแห่งนี้เป็นท่าเรือหลักที่เชื่อมต่อระหว่างอินเดียตอนใต้กับอาณาจักรของชาวฟินีเซีย (Phonecians) ชาวเปอร์เซีย ชาวอียิปต์ ชาวกรีก และชาวโรมันสินค้าเครื่องเทศที่สำคัญที่มีการค้าขายกันผ่านท่าเรือนี้ได้แก่ พริกไทยดำ และใบกระวานอินเดีย (malabathron) ที่บริเวณใกล้เคียงท่าเรือ Muziris ยังมีสถานที่สำคัญอีกหลาย ๆ แห่งให้ได้ศึกษาเรียนรู้ เช่น Kottappuram Fort ซึ่งเป็นป้อมค่ายของชาวโปรตุเกสที่ต่อมาถูกทำลายโดยชาวดัตช์ โบสถ์คริสต์ มัสยิสของชาวมุสลิม และโบสถ์ของชาวยิว ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างโบสถ์ของชุมชนต่างศาสนาครั้งแรกในแผ่นดินภารตะเลยทีเดียว

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน อินเดียยังคงเป็นประเทศผู้ส่งออกเครื่องเทศรายใหญ่ของโลก โดยมีมูลค่าการส่งออกเมื่อปี 2557 - 2558 รวม 2.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นน้ำหนักเครื่องเทศรวม 8.9 ล้านตัน โดยอินเดียส่งออกพริก ใบสะระแหน่ ขมิ้น น้ำมันเครื่องเทศ และโอลีโอเรซิน หรือสารสกัดจากเครื่องเทศ พริกไทย ขิง ลูกผักชี กระวาน ผงแกง พริกแกง จันทน์เทศ ฯลฯ ป้อนดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลก นอกจากการนำชมเส้นทางประวัติศาสตร์แล้ว ทาง UNESCO และ Kerala Tourism ยังได้จัดการแข่งขันปรุงอาหารนานาชาติระหว่างการจัดงาน Spice Route Culinary Festival เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2559 ที่ผ่านมาด้วย ซึ่งเป็นครั้งแรกที่จัดกิจกรรมพิเศษลักษณะนี้ ซึ่งดิฉันได้มีโอกาสพบเชฟ

ทรงพล วิธานวัฒนา และเชฟจารึก ศรีอรุณ ซึ่งเป็นตัวแทนในนามของประเทศไทยจากมหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่มาเข้าร่วมการแข่งขันในครั้งนี้ ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่ทั้งสองท่านได้รับรางวัลที่สามจากผู้เข้าร่วมการแข่งขัน 17 ทีมจาก 15 ประเทศ

ดิฉันได้สอบถามว่า ในฐานะที่เป็นเชฟและมีโอกาสมาเข้าร่วมแข่งขันในงาน Spice Route Culinary Festival พร้อมได้ไปเดินลุยดูตลาดเครื่องเทศและย้อนรอยประวัติศาสตร์เส้นทางสายเครื่องเทศตามที่รัฐบาลรัฐเกรละจัดให้ได้เห็นว่าอินเดียเป็นประเทศศูนย์กลางของการค้าเครื่องเทศมาตั้งแต่โบราณ มีความหลากหลายมีการผสมผสานทางวัฒนธรรม และความเชื่อมโยงทางอาหารอย่างลึกซึ้ง เชฟทั้งสองท่านมองเรื่องนี้อย่างไร

เชฟทรงพลฯ หรือ เชฟผัก มองว่า "อินเดียเป็นแหล่งผลิตเครื่องเทศมากมาย

และหลากหลาย พื้นที่เพาะปลูกอุดมสมบูรณ์ ชาวอินเดียจึงนิยมใช้เครื่องเทศในการเพิ่มรสชาติของอาหารและกลบกลิ่นสาบของอาหาร เนื่องจากในสมัยโบราณและแม้กระทั่งปัจจุบันก็ยังไม่มีวิธีการเก็บรักษาอาหารและเนื้อสัตว์ที่ดี อินเดียมีวัฒนธรรมการปรุงอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ โดยจะใส่เครื่องเทศมากกว่าอาหารจากประเทศแถบยุโรปหรือเอเชียอื่น ๆ และอาหารของอินเดียที่มีการปรุงโดยใส่เครื่องเทศประเภทต่าง ๆ ก็ได้มีอิทธิพลอย่างมากต่ออาหารของชาติอื่น ๆ รวมทั้งอาหารไทยด้วย"

ขณะที่เชฟจารึก หรือ เชฟจึ๊ก เพิ่มเติมว่า "คนไทยรับวัฒนธรรมการใช้เครื่องเทศมาจากอินเดียผ่านโปรตุเกส โดยเฉพาะในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เราสามารถเห็นความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมการปรุงอาหารระหว่างชาติต่าง ๆ กับอาหารไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนไทยเราเก่งในเรื่องการผสมผสานเราจึงได้ปรับรสชาติอาหารของต่างชาติหลายประเภท เช่น สะเต๊ะ ที่มีส่วนผสมของเครื่องเทศ และเข้ากับรสปากของคนไทยอาหารจากหลายประเทศที่ปรุงในเมืองไทยในปัจจุบันก็ได้ปรับรสชาติให้เข้ากับลิ้นและวัฒนธรรมการรับประทานของคนไทย" ระหว่างสนทนา ดิฉันได้สอบถามว่า เครื่องเทศต่าง ๆ ที่เราเห็นนั้น มีความแตกต่างหรือเหมือนกันในด้านรสชาติ กลิ่นและการปรุงหรือไม่อย่างไร "บ้านเรานิยมใช้สมุนไพรที่เป็นของสดมากกว่า ขณะที่เครื่องแกงของอินเดีย หรือ curry paste เขาปรุงโดยนำเอาเครื่องเทศแห้งมาคั่ว มีการใส่หอมแดง มะเขือเทศ ขมิ้น พริก

และบดให้เละแล้วนำมาผัดต่อ ส่วนของบ้านเรา เครื่องแกง หรือ curry paste จะนำเอาพริกสดมาตำผสมกับสมุนไพรสดอื่น ๆ ขณะที่ของอินเดีย curry หมายถึงซอส แต่ของบ้านเรา curry หมายถึงแกง แต่ทั้งไทยและอินเดียต่างมีการใช้มะพร้าวหรือกะทิที่คล้าย ๆ กันโดยเฉพาะที่รัฐเกรละที่มีมะพร้าวมาก สังเกตได้ว่ามักใช้กะทิปรุงอาหารหลายประเภท" เชฟทรงพลฯ กล่าว

เชฟจารึกฯ กล่าวเพิ่มเติมว่า "วิธีใช้เครื่องเทศและวัตถุดิบในการปรุงอาหารที่ต่างกัน ทำให้รสชาติอาหารไม่เหมือนกัน อย่างเช่น curry ของอินเดียที่ดูคล้ายกับแกงมัสมั่นของไทย แต่รสชาติของแกง

มัสมั่นไทยจะมีความ “กลม” หรือมีรสชาติที่สมดุลและละมุนกว่า”

เมื่อถามว่า เชฟทั้งสองได้อะไรจากการมาเข้าร่วมการแข่งขันที่อินเดียครั้งนี้ เชฟไทยบอกอย่างน่ารักว่า หากมีกิจกรรมในลักษณะอย่างนี้พวกเขาไม่เคยปฏิเสธที่จะมาเป็นตัวแทนประเทศไทยในการเผยแพร่อาหารไทย การเข้าร่วมการแข่งขันนานาชาติในครั้งนี้ทำให้พวกเขาได้มีโอกาสเรียนรู้อาหารหลากหลายประเภท ที่หน้าตาแตกต่างกันไป รวมทั้งได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำอาหารกับเชฟตัวแทนประเทศอื่น ๆ เพราะ

เชฟทรงพล วิธาวัฒนา (ด้านซ้าย) และเชฟจารึก ศรีอรุณ (ด้านขวา)

อาหารแต่ละชาติมีแนวคิดและรูปแบบที่แตกต่างกัน แม้กระทั่งภาชนะที่ปรุงอาหารก็ยังมีเอกลักษณ์ประจำชาติ ซึ่งแตกต่างกันตามการใช้งาน “หม้อของอินเดียจะไม่เหมือนของเรา ของเขาก้นหม้อจะหนากว่าเพราะต้องใช้ความร้อนนานกว่าเพื่อไม่ให้เครื่องเทศที่คั่วไหม้ และทำให้เครื่องเทศหอมเมื่อคั่วเสร็จแล้ว” เชฟทรงพลฯ กล่าว

การเชื่อมโยงวัฒนธรรมและการทำอาหารเข้าด้วยกันทำให้เห็นความงดงามของอดีตและเอกลักษณ์ของอาหารที่ได้ถูกผสมผสานให้ลงตัวถูกลิ้นถูกปากโดยฝีมือ

ของคนแต่ละชาติ นอกจากนี้ อาหารยังเป็นเสมือนกุญแจสำคัญในการเปิดให้ผู้คนที่อยู่ต่างวัฒนธรรมได้ใกล้ชิดกันและรู้จักวิถีชีวิตของกันและกันมากขึ้น และยังเป็นภาพสะท้อนของเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นหรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เราไปเยือนด้วย

ดิฉันอดไม่ได้ที่จะถามเชฟทั้งสองว่าพวกเขาคิดอย่างไรเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของอาหารไทยและเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ในอนาคต โดยเฉพาะกับอินเดีย เชฟทรงพลฯ กล่าวว่า “โดยส่วนตัวมองว่า ถ้าเราเพียงแค่นำอาหารไทยมาโชว์เพียงอย่างเดียว อาจไม่ทำให้คนต่างชาติ “ชื่นชอบ” อาหารไทยได้มากและลึกซึ้ง การแลกเปลี่ยนอาจารย์น่าจะมีประโยชน์มากกว่า เพราะการสอนคนให้ทำอาหารได้จะทำให้เขารู้ว่าการทำอาหารไทยให้ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร นอกจากนี้ ยังเห็นว่า เราไม่จำเป็นต้องวางมาตรฐานอาหารไทยที่เคร่งครัด เพียงแต่กำหนดกรอบกว้าง ๆ ก็พอ เพราะการจำกัดอยู่ที่มาตรฐาน จะทำให้เชฟขาดความคิดสร้างสรรค์”

ก่อนจบ ดิฉันขอสรุปว่า เส้นทางสายเครื่องเทศนี้ ไม่เพียงแต่เชื่อมโยงเส้นทางค้าขายในอดีต และสร้างความผูกพันระหว่างคนอีกซีกโลกหนึ่งให้ได้มาพบกันเท่านั้น แต่ยังได้ก่อให้เกิดการผสมผสานทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม รวมไปถึงการสร้างความเหมือนในความแตกต่าง โดยเฉพาะวัฒนธรรมการปรุงอาหารที่ไม่น่าเชื่อว่าคนกว่าค่อนโลกจะใช้วัตถุดิบเครื่องเทศในการปรุงประเภทเดียวกัน

ปัจจุบัน เส้นทางสายเครื่องเทศยังคงมีความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ทั้งเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมระหว่างคนต่างเชื้อชาติ และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการชิมอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และเพลิดเพลินกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของอินเดียที่สืบเนื่องกันมายาวนาน

การนำแนวคิดเรื่อง Spice Route มาส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐเกรละเข้าด้วยกันทำให้มีความน่าสนใจและน่าชื่นชม ซึ่งดิฉันเห็นว่า น่าจะมีความสำเร็จในระดับสูงสำหรับรัฐบาลรัฐเกรละในการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมอันสวยงามของดินแดน God’s Own Country แห่งนี้

นอกจากนี้ ดิฉันเห็นว่าหากมีการจัดงานและกิจกรรมด้านอาหารและวัฒนธรรมในลักษณะเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง ก็สมควรที่ฝ่ายไทยจะให้การสนับสนุนต่อไป รวมทั้งอาจต้องกลับมาทบทวนอีกครั้งในเรื่องของการส่งเสริมอาหารไทยในรูปแบบอื่น ๆ ให้มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์มากขึ้น

70 ปี ของมิตรภาพ ไทย - อินเดีย

ศิรประภา แก่นดี
ชนิกานต์ เจริญธนะจินดา

เมื่อวันที่ 21 - 22 กุมภาพันธ์ 2560 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสภาวิจัยสังคมศาสตร์แห่งอินเดีย (International Conference On Social Sciences Research - ICSSR) ได้จัดงานสัมมนาทางวิชาการระหว่างไทย - อินเดีย ครั้งที่ 11 ขึ้น ในหัวข้อ “สายสัมพันธ์อินเดีย - ไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต (The India - ThailandBond : Past, Present and Future)” ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนายสิริฤกษ์ ทรงศิวิไล เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และ นาย Sukhadeo Thorat ประธาน ICSSR เป็นประธานเปิดการสัมมนาฯ โดยมีนักวิจัย นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านความสัมพันธ์ไทย - อินเดียเป็นผู้บรรยาย งานสัมมนาดังกล่าวจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2549 ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ อีกทั้งในปีนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการฉลองครบรอบ 70 ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - อินเดียอีกด้วย

กิจกรรมนี้นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินเดียที่มีความเชื่อมโยงในหลายมิติแล้ว ยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ระหว่างนักวิจัยของทั้งสองประเทศ นำมาซึ่งข้อคิดเห็นและข้อเสนอต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศ

ในงานสัมมนามีการเสนอผลงานวิจัยของนักวิชาการทั้งจากไทยและอินเดียในหลากหลายมิติ โดยในมิติด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ผลงานวิจัยด้านการค้าทวิภาคีพบว่า ไทยและอินเดียต่างมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว สินค้าเกษตร การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและอุตสาหกรรมประมง เทคโนโลยีสารสนเทศ และเคมีภัณฑ์ โดยผลงานวิจัยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทย - อินเดียในทุกด้าน ทั้งด้าน

> *การกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทย – อินเดีย มีส่วนส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ*

มัสยิดญามา (Jama) สร้างด้วยหินทรายแดงสลับหินอ่อนใหญ่ที่สุดในกรุงนิวเดลี บรรจุคนได้ถึง 25,000 คน

การเมือง เศรษฐกิจ และการทูต การส่งเสริมเขตการค้าเสรีรวมทั้งความร่วมมือทางการค้าในกรอบต่าง ๆ จะช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าของทั้งสองฝ่ายและส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศได้

อย่างไรก็ตาม ไทยและอินเดียต่างก็ประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยจะเห็นได้จากการขยายตัวของช่องว่างระหว่างรายได้ (income gap) และอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น ส่วนอินเดียยังประสบปัญหาแรงงานล้นและการเจริญเติบโตที่ลดลงในภาคเกษตรกรรม รวมทั้งปัญหาเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินของตัวเอง ซึ่งได้กลายมาเป็นความท้าทายใหม่ของอินเดียในปัจจุบัน

ในมิติด้านการเมืองและความมั่นคง ไทยและอินเดียต่างเผชิญกับภัยคุกคามทั้งแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ (traditional / non - traditional threats) อาทิ การก่อการร้าย ข้อพิพาทเรื่องดินแดน การทำประมงผิดกฎหมาย ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การค้ามนุษย์ ซึ่งผลงานวิจัยเสนอแนวทางการแก้ปัญหาว่า สามารถดำเนินการได้ผ่านการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศ

ในมิติด้านการศึกษา ปัจจุบันไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับอินเดียมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เปิดหลักสูตรปริญญาตรีสาขาอินเดีย

ศึกษาเป็นแห่งแรกของประเทศ นอกจากนี้มีการเปิดสอนวิชาภาษาฮินดีเป็นวิชาเลือกใน 8 มหาวิทยาลัย อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยในปีนี้อินเดียมีแผนจะเปิดศูนย์อินเดียศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ กว่า 60 แห่งทั่วประเทศไทย

สำหรับด้านการศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยในอินเดียนั้น ดร. Nilima Bhagabati อาจารย์คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประจำ University of Science and Technology, Meghalaya (USTM) ซึ่งตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย โดยระบุว่า ชุมชนอินเดียในพื้นที่ดังกล่าวมีรากฐานวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับไทย และมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างมาก อย่างไรก็ดีการขาดแคลนหนังสือและสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเทศไทยเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยในอินเดียอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ ไทยและอินเดียต่างก็มีความเชื่อมโยงกันในระดับประชาชน ซึ่งมีการคาดคะเนว่ามีคนอินเดียพลัดถิ่น (Indian diaspora) ในไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบันประมาณ 180,000 - 200,000 คน ซึ่งคนอินเดียพลัดถิ่นเหล่านี้ได้ถ่ายทอดและผสมผสานวัฒนธรรมอินเดียเข้ากับวัฒนธรรมไทย อย่างไรก็ตาม มีประเด็นท้าทายในความสัมพันธ์ระดับประชาชนของทั้งสองประเทศอันเกิดจาก “Trust Crisis” ที่คนไทยมีต่อคนอินเดีย อันเป็นผลมาจาก (1) ทัศนคติที่ผิดเกี่ยวกับคนอินเดีย หรือที่คนไทยนิยมเรียกว่า “แขก” ซึ่งสะท้อนความหมายของการเป็นคนโลภและฉ้อโกง และ (2) ความกลัวของคนไทยว่าจะถูกคนอินเดียเอาเปรียบ เนื่องจากอินเดียกำลังเติบโตในฐานะมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ โดยมีงานวิจัยที่เสนอว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจร่วมกันจะส่งผลทางอ้อมให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันในระดับประชาชนมากขึ้น เห็นได้ชัดว่าไทยและอินเดียมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในทุกระดับมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ความสัมพันธ์ระดับรัฐจนถึงระดับประชาชน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีอุปสรรคต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย - อินเดีย อันเกิดจากทัศนคติและความเข้าใจระหว่างกันที่คาดเคลื่อนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษาร่วมกันให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดทัศนคติและความเข้าใจอันดีและช่วยสานสัมพันธ์ไทย - อินเดียให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

คนอินเดียพลัดถิ่นในไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ที่มีจำนวนประมาณ 180,000 – 200,000 คน ส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมของสองชาติเข้าด้วยกัน

GOOD EARTH

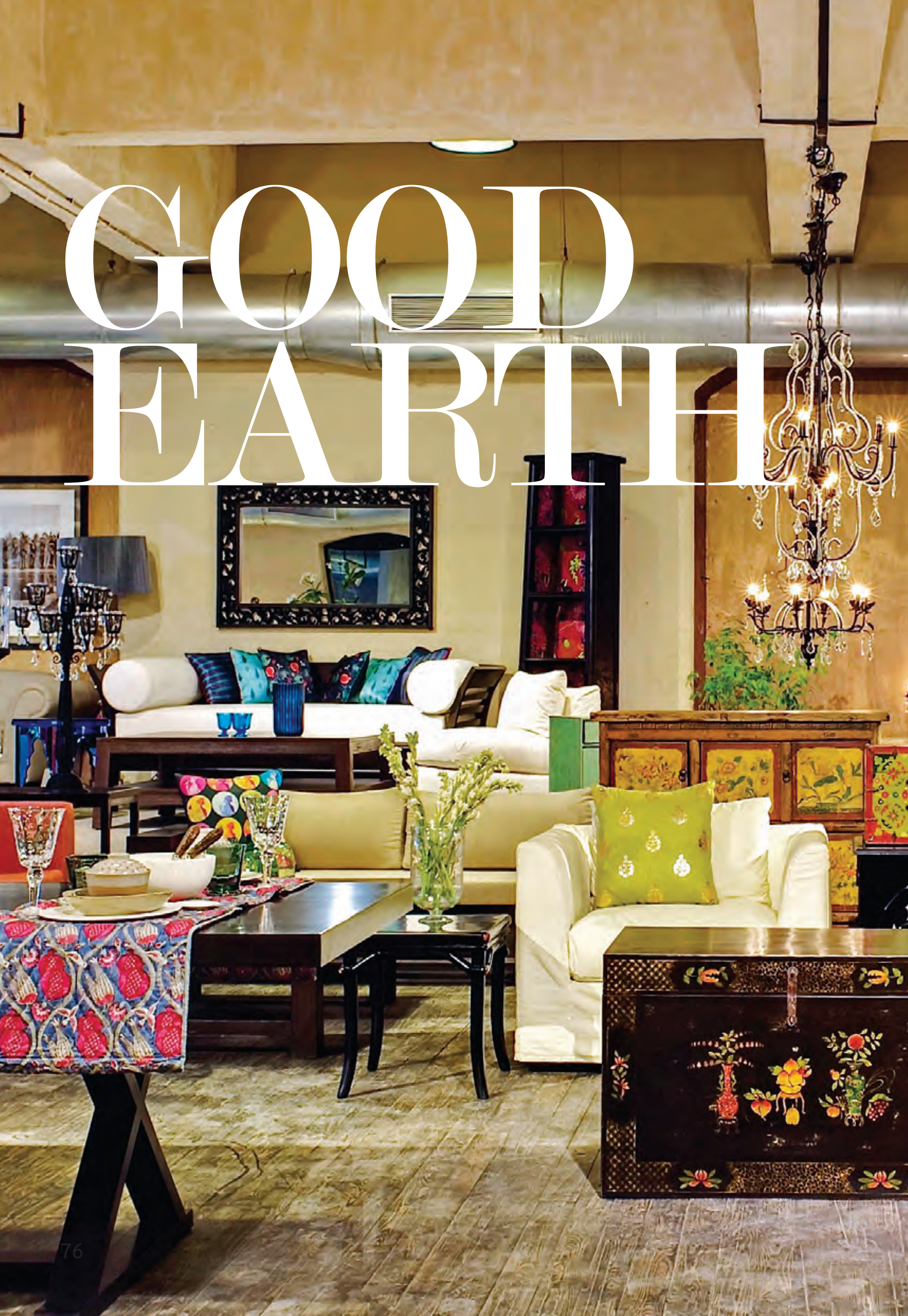

INDIAN DESIGN

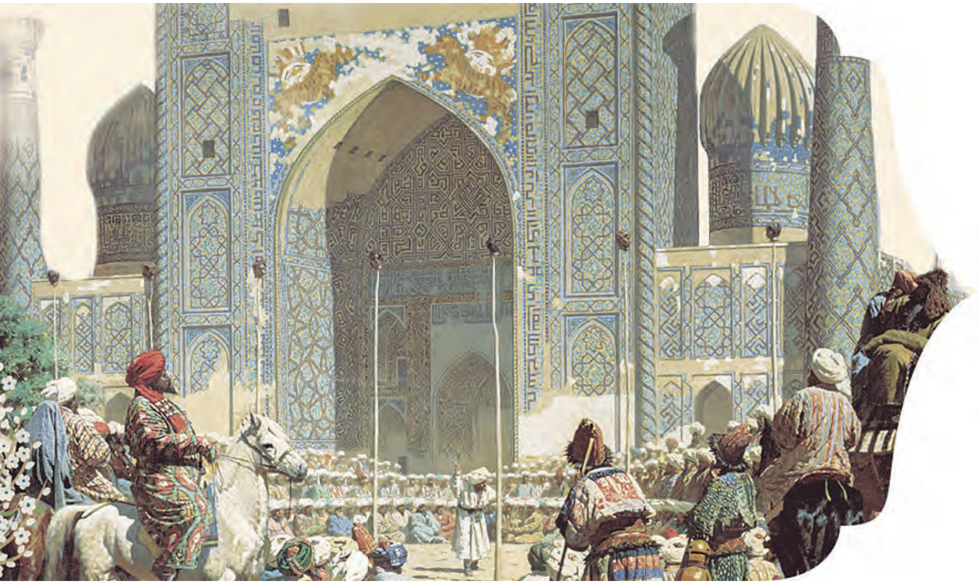

ธุรกิจบนอู่อารยธรรมอินเดีย

ปัทมน ปัญจวีณิน
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

คุณรู้จักแบรนด์สินค้าแต่งบ้านชื่อ Good Earth (กู้ดเอิร์ธ) ไหมคะ ถ้าคุณรู้จัก ดิฉันคิดว่า คุณคงมีความเกี่ยวข้องบางอย่างกับอินเดียเป็นแน่แท้ เพราะ Good Earth เป็นแบรนด์ยอดนิยมในกลุ่มชาวอินเดียผู้มีรายได้และเป็นที่รู้จักอย่างดีของชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในอินเดีย

Design House สัญชาติอินเดียเจ้านี้ได้ออกแบบ ผลิตและจำหน่ายของตกแต่งบ้านและไลฟ์สไตล์ภายใต้แบรนด์ชื่อเดียวกัน โดยสินค้าประกอบไปด้วยเครื่องนอน ปลอกหมอน ผ้าคลุมเตียง ชุดชากาแฟ จานชาม และยังขยายสายงานไปยังเสื้อผ้า เครื่องประดับ ซึ่ง Good Earth วางตัวในฐานะแบรนด์หรูข้าวของแต่ละชิ้นราคาไม่ใช่น้อย เป็นของประเภทคนใช้ไม่ได้ซื้อคนซื้อไม่ได้ใช้ ของมีระดับก็ต้องมาพร้อมความโดดเด่น Good Earth สร้างความแตกต่างโดยการผนวกศาสตร์และศิลป์ของงานฝีมือดั้งเดิมของอินเดียกับข้าวของเครื่องใช้สมัยใหม่ ผ่านการปรับการจัดวางลวดลายต่าง ๆ ให้ดูทันสมัย น่ารัก สดใสและที่สำคัญ

คุณภาพได้มาตรฐานนานาชาติ บางคอลเลคชั่นมีกลิ่นอายของ Nordic Design ด้วยโทนสีธรรมชาติ และการหยิบความสวยงามรอบตัว เช่น ใบไม้ ดอกไม้ นกน้อย และวัฒนธรรมอินเดียที่ตกทอดมาหลายร้อยปีมารังสรรค์เป็นชิ้นงาน บางคอลเลคชั่นก็สีสันแสบทรวง การตัดกันของคู่สีสะท้อนถึงความแตกต่างอย่างสุดขั้วที่ดำรงอยู่ในดินแดนภารตะแห่งนี้

Anita Lal ผู้ก่อตั้งบริษัทและปัจจุบันผันตัวมาเป็นหัวหน้าทีมงานครีเอทีฟ เป็นแม่บ้านคนหนึ่งที่จบการศึกษาด้านจิตวิทยา แต่มีใจรักสีสันและศิลปะ ด้วยความอัดอั้นตันใจที่อินเดียเมื่อ 20 ปีที่แล้ว ไม่มีถ้วยชามสวย ๆ ดี ๆ ให้เลือกซื้อทำให้ Anita ร้องขอสามีให้ช่วยเปิดร้านให้เธอหน่อย ตั้งแต่วันที่ Good Earth สาขาแรกเปิดตัวขึ้นที่มุมไบ สตรีผู้ซึ่งไม่มีหัวทางธุรกิจเลยอย่าง Anita ก็ได้ใช้ใจรักฝ่าฟันมรสุมทางธุรกิจ จนทุกวันนี้มีร้าน Good Earth ทั่วอินเดียแล้ว 9 สาขา และมีสาขานอกประเทศที่ตุรกี (อิสตันบูล) และสิงคโปร์ โดยปัจจุบัน Good Earth กำลังขยายร้านค้าออนไลน์เพื่อเข้าถึงลูกค้าจากทั่วโลกเพิ่มขึ้นอีกด้วย

คอลเลคชั่น TERAI ได้รับแรงบันดาลใจมาจากชีวิตในดอกไม้ ทุ่งหญ้า ม้าลายและปลา

เรื่องราวของ Good Earth นั้นน่าศึกษา เพราะ Anita เลือกที่จะหยิบจับศิลปะวัฒนธรรมอินเดียแบบโบราณมาถ่ายทอดในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันต่าง ๆ แต่ยังคงเทคนิคการผลิตแบบดั้งเดิมที่ทำด้วยมือตั้งแต่ต้นจนจบ และที่สำคัญใช้แต่วัตถุดิบจากธรรมชาติเท่านั้น อาทิ งานด้านผ้า ไม่ว่าจะเป็นผ้าปูที่นอน ผ้าม่าน ปลอกหมอน Good Earth ร่วมมือกับช่างผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค Block Print ของรัฐราชาสถาน ซึ่งคร่ำหวอดอยู่ในวงการมานานกว่า 40 ปี ถักทอขึ้น งาน Block Print ที่ว่านี้ คือ งานที่ต้องอาศัยช่างฝีมือแกะสลักแม่พิมพ์ไม้ให้เป็นลาย ก่อนจะใช้สีย้อมธรรมชาติจากพืชทาพิมพ์แล้วกดไล่เป็นแนวไปบนผ้าฝ้ายออร์แกนิกให้เกิดเป็นลวดลายทั้งผืน สิ่งเหล่านี้สร้างความเป็นเอกลักษณ์และเสน่ห์ให้กับผ้าแต่ละชิ้น เพราะจะมีสีสันและรอยต่อของลายแตกต่างกันไป

ชุดภาชนะ Kansa
หนึ่งในภูมิปัญญา
ด้านอายุรเวชของอินเดีย
ที่มีมานานกว่า 5,000 ปี

อีกงานที่เป็นที่ภูมิใจของ Anita คือ การชุบชีวิตภาชนะที่ทำจาก Kansa (โลหะผสมระหว่างทองแดงกับดีบุก ซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่า Bell Metal) ศาสตร์ด้านอายุรเวชของอินเดียสอนว่า คนเราควรกินและดื่มอาหารจากภาชนะที่มีคุณสมบัติสร้างความเป็นด่างให้กับอาหารอย่างเช่น Kansaเพราะทำให้มีสุขภาพแข็งแรงโดย Kansa มีคุณสมบัติฆ่าแบคทีเรีย ช่วยกระตุ้นให้โลหิตไหลเวียน และยังช่วยสร้างความแข็งแรงของกระดูก ปัจจุบันชุดเหยือกน้ำ Kansa ของ Good Earth ได้รับความนิยมมาก

Kansa
โลหะผสมทองแดง
ที่ชาวอินเดียนิยม
นำมาทำภาชนะ
อย่างแพร่หลาย

Good Earth ไม่เพียงช่วยรักษาภูมิปัญญาบรรพบุรุษให้คงอยู่ต่อไปเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างงานให้กับชุมชนในชนบทของอินเดียด้วย แรงงานฝีมือที่ครั้งหนึ่งค่อย ๆ หายไปจากสังคมเพราะการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ก็ได้กลับมามีที่ยืนแถมยังมีงานล้นมืออีกด้วย เข้ากันพอดีกับแคมเปญ “Make in India” ของท่านนายกรัฐมนตรีโมดี และเมื่อตอนที่เกิดงาน Make in India Week ที่เมืองมุมไบ Simran Lal ลูกสาวของ Anita ซึ่งเป็น CEO คนปัจจุบันของ Good Earth ได้ขึ้นเสวนาบนเวที India Design Forum (IDF) 2016 เพื่อแบ่งปันเรื่องราวพร้อมกระตุ้นและส่งเสริมให้ธุรกิจทั้งหลายหันมา Make in India โดยมี Good Earth เป็นตัวอย่างของความสำเร็จ และที่กิ๊บเก๋ไปกว่านั้น Good Earth ยังได้รับเกียรติให้จัดห้องพักรับรองให้กับนายกโมดี ซึ่งฉันขอยกให้เป็นห้องรับรองที่น่าใช้ที่สุดในอินเดียเลยค่ะ

นอกจากนี้ Good Earth ยังได้สร้างภาพลักษณ์ที่ทันสมัยให้กับวัฒนธรรมอินเดีย โดยเมื่อเดือนตุลาคม 2558 Good Earth ได้จับมือกับพิพิธภัณฑ์วิคตอเรียและอัลเบิร์ต ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและดีไซน์ชื่อก้องโลกจัดนิทรรศการฉลองครบรอบ 20ปี Good Earth ณ สหราชอาณาจักร และสนับสนุนการจัดนิทรรศการ The Fabric of India ในพิพิธภัณฑ์ระดับโลก พร้อมวางขายสินค้าที่ V&A Shop ว่ากันว่านี่เป็นการปูทางไปสู่ก้าวใหม่ของ Good Earth สาขาลอนดอน และ Good Earth Pop Up Store ในห้าง Selfridges อีกด้วย

ภาพท่านโมดีนั่งเก้าอี้ลวดลายสดใสหารือทวิภาคีกับผู้นำต่างชาติ ซึ่งรับรองว่าสาวก Good Earth เห็นปุ๊บก็รู้ปั๊บว่างานนี้ใครจัดให้

จากธุรกิจครอบครัวที่อยู่มาได้ด้วยเงินหนุนจากสามีนักธุรกิจของ Amita วันนี้ Good Earth ได้สร้างกำไรและขยายอาณาจักรไปทั่วโลกผ่านระบบ E - Commerce ซึ่งหลังจากนำระบบออนไลน์มาใช้เป็นเวลา 18 เดือน พบว่ารายได้จากต่างประเทศเข้ามามากถึงร้อยละ 65 ของรายได้ทางออนไลน์ทั้งหมด โดยมีผู้ชมเว็บไซต์จาก 40 - 50 ประเทศ ต่อวัน

ความสำเร็จของ Good Earth นับเป็นความสำเร็จร่วมกันของทุกภาคส่วนในอินเดียจริง ๆ บริษัทมีรายได้ เจ้าของได้ทำในสิ่งที่รัก ชุมชนมีงาน วัฒนธรรมได้รับการสืบสาน ตรงกับแคมเปญรัฐบาล และยังเชิดชูความเป็นอินเดียสู่สังคมโลกอย่าง

ปัจจุบัน Good Earth ได้เปิดร้านถึง 12 สาขา ทั้งในอินเดียและตุรกี

ขอขอบคุณ : ภาพจาก Website ของ Good Earth
www.goodearth.in

ภาคภูมิ Simran Lal ได้ให้สัมภาษณ์ในงาน Make in India Week ว่า สิ่งสำคัญของก้าวต่อไปของ Good Earth คือ การนำการดีไซน์จากชนบทและชุมชนชนบทนั้นร่วมการเดินทางไปด้วย คือ ต้องมุ่งพัฒนาศักยภาพช่างฝีมือ เพราะเมื่อใดก็ตามที่เราลดคุณค่างานฝีมือ เราก็จะยากจนเมื่อนั้น ต้องมองว่างานฝีมือคือ ความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้นของคนอีกนับล้าน

ทุกวันนี้ฉันได้เห็นงานสร้างสรรค์บนภูมิปัญญาชาวบ้านของไทยมากมาย รู้สึกภูมิใจเช่นเดียวกัน ขอให้กำลังใจดีไซน์และช่างฝีมือชาวไทยทุกท่าน Good Earth เขายังฝ่าฟันมาถึง 20 ปี ของเราดี ก็ต้องไปให้ไกลได้เช่นกัน

CULTURES THROUGH THE RIVER FLOWS

MEKONG

FRIENDSHIP PROJECT

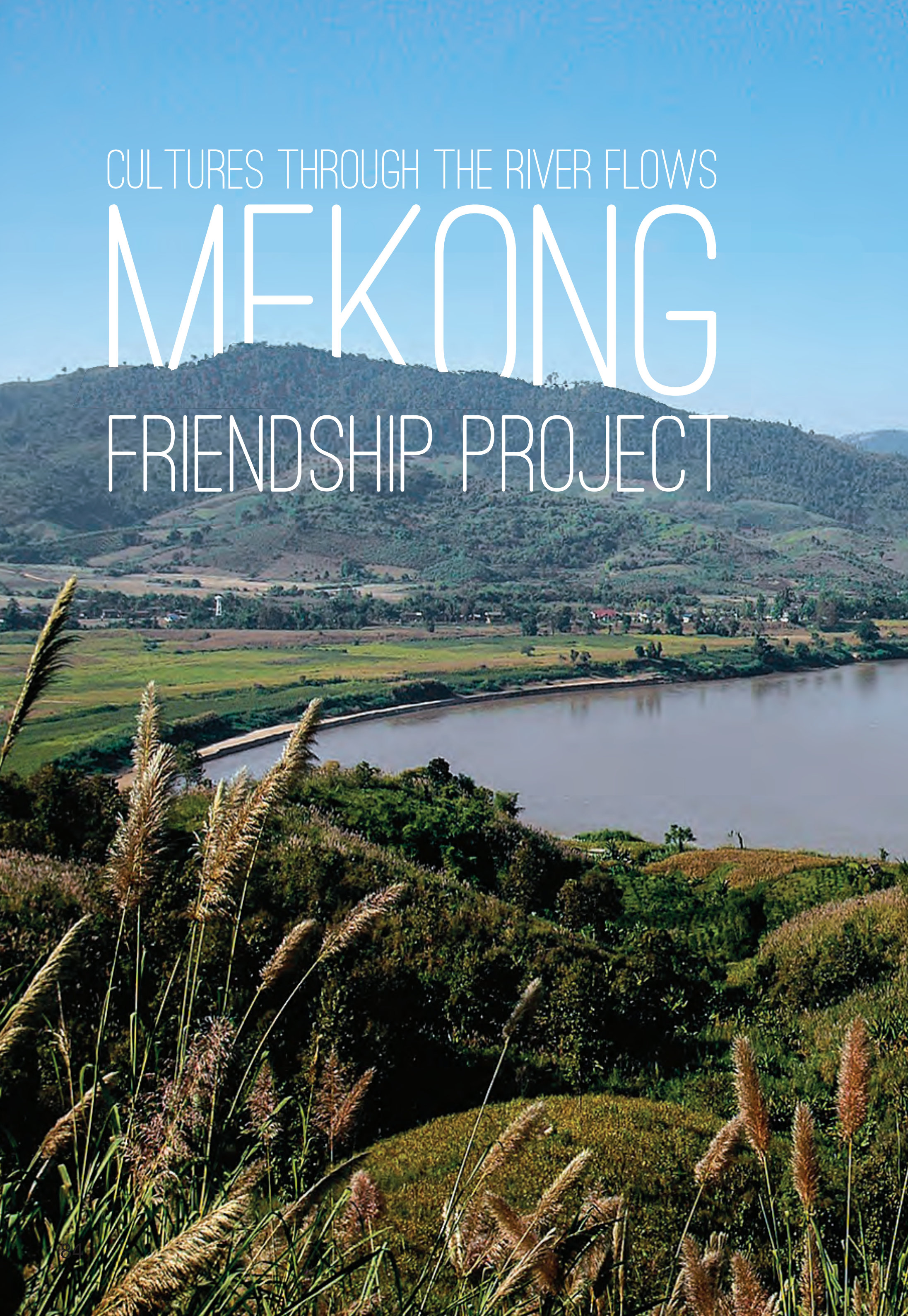

โครงการเยาวชนเพื่อนมิตรลุ่มน้ำโขง

สะพานเชื่อมสายสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ชลธี จันทร์รัชชกูล
ศุภสิริ ธนะภูมิ

MEKONG Friendship PROJECT

หลายคนอาจสงสัยว่า กระทรวงการต่างประเทศมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนด้วยหรือ บทความนี้จึงเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่าเยาวชนเกี่ยวข้องกับการต่างประเทศอย่างไร และสามารถมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการต่างประเทศได้อย่างไรบ้าง

ในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับประชาชน (people - to - people) นับว่ามีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติและความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะระดับเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นพื้นฐานที่จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

ตัวแทนของเยาวชนที่เข้าร่วม
ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน
ณ วิเทศสโมสร

วันนี้มีเรื่องราวของ “โครงการเยาวชนเพื่อนมิตรลุ่มน้ำโขง” Mekong Friendship Project มาเล่าสู่กันฟัง โครงการนี้ริเริ่มโดยกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ จัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2555 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมทัศนคติที่ดีระหว่างเยาวชนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งนับเป็นรากฐานที่สำคัญของการดำเนินความสัมพันธ์ระดับประชาชน และสร้างเครือข่ายในหมู่เยาวชนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีความผูกพันใกล้ชิดกับไทยมาช้านาน โดยรูปแบบของโครงการฯ จะนำเยาวชนไทยและประเทศเพื่อนบ้านมาร่วมทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะทัศนศึกษา พร้อมสอดแทรกความรู้เชิงวิชาการของไทยและเพื่อนบ้านเป็นเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ โดยกระทรวงการต่างประเทศจะกำหนดแนวคิดหลัก (theme) ของโครงการฯ ในแต่ละปี

กิจกรรม workshop
ในโครงการเยาวชน
เพื่อนมิตรลุ่มน้ำโขง
ที่โรงแรมแมนดาริน

เมื่อเดือนกันยายนปีที่แล้ว โครงการเยาวชนเพื่อนมิตรลุ่มน้ำโขง ครั้งที่ 5 ประจำปี 2559 ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 13 - 23 กันยายน 2559 มีเยาวชนระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 2 จากประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ประสานงานจากกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงวัฒนธรรม และศูนย์อาเซียนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวมทั้งสิ้น 50 คน ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์และ

ทัศนศึกษาแหล่งวัฒนธรรมในภูมิภาค ภายใต้หัวข้อหลัก "วัฒนธรรมผ่านสายน้ำ" (Cultures through the River Flows) โดยเน้น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) มรดกโลกในอนุภูมิภาคและความเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม (2) การลดภาวะโลกร้อน และ (3) แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เยาวชนที่ร่วมโครงการจากทั้ง 5 ประเทศได้เรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและประชาคมอาเซียน รับฟังบรรยายสรุปจาก รศ.ดร. สุเนตร ชุตินธรานนท์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับวัฒนธรรมและอารยธรรมแม่โขง และบทบาทของกัมพูชา ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนามในบริบทของอาเซียน รองอธิบดีกรมอาเซียน (น.ส. ภาสพร สังฆสุบรรณ์) ก็เป็นผู้บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและพัฒนาการของประชาคมอาเซียน และยังมี ดร. วัชรัศมิ์ ลีละวัฒน์ ผู้อำนวยการสถาบันความร่วมมือ

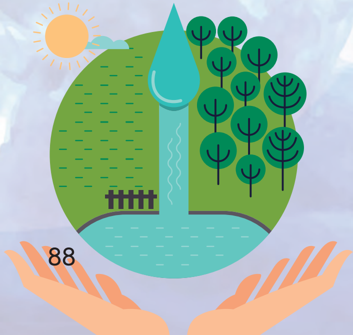

แปลงสาธิต
ปลูกผักสวนครัว
รั้วกินได้

เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง ให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับความร่วมมือภายใต้กรอบ GMS (Greater Mekong Sub - region) นอกจากนี้ เยาวชนยังได้ร่วมกันทำกิจกรรม workshop เพื่อฝึกฝนแนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งจัดโดยศูนย์อาเซียนศึกษาด้วย

เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการยังมีโอกาสได้ทัศนศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกโลกในอนุภูมิภาค ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ เรียนรู้วิถีชีวิตและความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านผ่านการทัศนศึกษาสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ ปราสาทวัดพูแขวงจำปาสัก สปป. ลาว นครวัด และโบราณสถานใกล้เคียงจังหวัดเสียมราฐ ปราสาทสด๊กก๊อกธม จังหวัดสระแก้ว สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมถึงเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา วัดราชบูรณะ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน พระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร นอกจากนี้ เยาวชนเพื่อนบ้านมีโอกาสทำความรู้จักประเทศไทยมากขึ้นผ่านการรับฟังบรรยายสรุปในหัวข้อ “รู้จักประเทศไทย” โดยผู้แทนศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน การลดภาวะโลกร้อนและแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่โครงการนี้มุ่งสอดแทรกให้เยาวชนได้ตระหนัก

เยาวชนได้ศึกษาประวัติศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้านผ่านการทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ

โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เน้นการส่งเสริมการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตรและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น

และเข้าใจถึงบทบาทของประเทศไทยในการให้ความร่วมมือเพื่อสร้างความกินดีอยู่ดีให้กับประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านการเยี่ยมชมโครงการที่น่าสนใจต่าง ๆ อาทิ (1) โครงการพัฒนาและบริการกสิกรรม - ป่าไม้ แขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว ซึ่งเยาวชนได้รับทราบว่าเป็นโครงการความร่วมมือด้านการพัฒนาการเกษตรที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานให้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรลาวในการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพของตน (2) โครงการหมู่บ้านนำร่องพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ดีมีสุข บนถนนหมายเลข 67 อำเภอ อันลองเวง จังหวัดอุดรมีชัย ในประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นโครงการที่กรมความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศได้สนับสนุนงบประมาณให้กรมการพัฒนาชุมชนเข้าไปดำเนินการ โดยเยาวชนได้รับทราบและเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดของการดำเนินโครงการฯ เพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้

แม่น้ำโขงนั้นมีต้นกำเนิด
จากเทือกเขาหิมาลัย
ไหลผ่านจีน เมียนมา ลาว
ไทย กัมพูชา และเวียดนาม
ความยาว 4,880 กิโลเมตร

เยาวชนเยี่ยมชมศูนย์การพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในส่วนของการเรียนรู้เกี่ยวกับภารกิจด้านการต่างประเทศ คณะเยาวชนได้เข้าเยี่ยมคารวะนายดนัย การพจน์ กงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต โดยท่านได้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การส่งเสริมความไว้เนื้อเชื่อใจ ความร่วมมือเพื่อความเชื่อมโยงในภูมิภาค การทูตเพื่อประชาชน การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม

การที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ เป็นโอกาสที่ดีให้เยาวชนได้เรียนรู้บทบาทของกระทรวงฯ ในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านการมีส่วนร่วมในโครงการที่กระทรวงฯ ให้การสนับสนุน รวมทั้งได้เรียนรู้การเชื่อมโยงด้านการคมนาคมทางบกในภูมิภาค ผ่านการเดินทางทั้งในจังหวัดจากมุกดาหาร แขวงสะหวันนะเขต

แขวงจำปาสัก อุบลราชธานี ศรีสะเกษ อุดรมีชัย เสียมราฐ สระแก้ว ฉะเชิงเทรา กรุงเทพฯ ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยสนับสนุนให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเส้นทางและการเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ในอนุภูมิภาค

โครงการเยาวชนเพื่อนมิตรลุ่มน้ำโขงประจำปี 2559 นับว่าประสบผลสำเร็จด้วยดี เพราะเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดแทรกองค์ความรู้ที่ช่วยปลูกฝังให้เกิดความตระหนักถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างกัน โดยเฉพาะด้านสังคมและวัฒนธรรม ทำให้เยาวชนจากทุกประเทศมีความเข้าอกเข้าใจกันและตั้งใจที่จะสานต่อมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกันเพื่อนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาคต่อไป โครงการนี้จึงมุ่งหวังผลระยะยาวให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความสัมพันธ์ในหมู่เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยและใกล้ชิด นอกจากนี้ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการฯ มีการต่อยอดสายสัมพันธ์ของเยาวชนด้วยช่องทางติดต่อสื่อสารกันทาง social media ซึ่งกรมเอเชียตะวันออกได้ติดตามอยู่เป็นระยะ ๆ

โดยในการดำเนินโครงการฯ ครั้งที่ 5 เมื่อปี 2559 กรมเอเชียตะวันออกได้ขอให้สถานเอกอัครราชทูต / สถานกงสุลใหญ่ของประเทศเพื่อนบ้านดำเนินคัดเลือกหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศเจ้าบ้าน เพื่อคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะผู้บริหารประเทศได้รับรู้ถึงบทบาทของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานเอกอัครราชทูต / สถานกงสุลใหญ่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

การดำเนินโครงการเยาวชนเพื่อนมิตรลุ่มน้ำโขงได้รับการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากมาย ไม่ว่าจะเป็น

กระทรวงวัฒนธรรมและศูนย์อาเซียนศึกษาจึงนับเป็นตัวอย่างของการทูตประชารัฐที่มุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือ การส่งเสริมมิตรภาพและความสัมพันธ์ฉันมิตรที่ยั่งยืนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและยังสะท้อนถึงเจตนารมณ์ของกระทรวงการต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินงานด้านการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชน คนรุ่นใหม่ ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศต่อไป ทั้งนี้ สิ่งสำคัญที่เยาวชนได้เรียนรู้อีกประการหนึ่งก็คือ เยาวชนที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้มีโอกาสได้เป็นทั้งผู้ “รับ” และผู้ “ให้” ข้อมูล/ความรู้เกี่ยวกับประเทศลุ่มน้ำโขง รวมทั้งการรับและหยิบยื่นมิตรภาพที่ดีงามให้แก่เพื่อนเยาวชนจากประเทศอื่น ๆ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้น่าจะเป็นประโยชน์และช่วยต่อยอดหรือหล่อหลอมให้เยาวชนเห็นความสำคัญของมิตรภาพและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาคมอาเซียนได้ต่อไป

ในปี 2560 นี้ กระทรวงการต่างประเทศมีแผนจะจัดโครงการฯ ครั้งที่ 6 ในช่วงเดือนมิถุนายน 2560 ภายใต้แนวคิดหลัก “การพัฒนาอย่างยั่งยืนและเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจะเป็นการต่อยอดจากโครงการฯ เมื่อปี 2559 และสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นการเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางในบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

ASEAN FOOD

รู้จักอาหารประจำชาติ
ของประเทศอาเซียน

"....กินข้าวรึยัง....."

คำกล่าวนี้คงจะเป็นประโยคที่หลาย ๆ คนเคยได้ยินหรือเคยพูดเพื่อสอบถาม หรือเชื้อเชิญคนรู้จักเข้ามารับประทานอาหารร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานข้าว ก๋วยเตี๋ยว หรืออื่น ๆ ล้วนถือว่าเป็นโอกาสในการสร้างมิตรไมตรีหรือการแลกเปลี่ยนเรื่องราวระหว่างกัน อย่างที่ทราบกันดี คือ อาหารเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ นอกเหนือไปจากนี้อาหารประจำชาติยังเป็นสิ่งสะท้อนไปถึงวิถีชีวิต สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศของพื้นที่นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับประเทศในอาเซียนก็มีอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อบ่งบอกความเป็นตัวตนของแต่ละประเทศด้วย วันนี้เรามาทำความรู้จักอาหารอาเซียนกันว่ามีอะไรบ้าง

เนการา บรูไน
ดารุสซาลาม

อาหารประจำชาติ คือ อัมบูยัต (Ambuyat) ลักษณะคล้ายข้าวต้มหรือโจ๊กที่มีส่วนผสมของแป้งสาคูเป็นหลัก โดยจะรับประทานแทนข้าว และนิยมรับประทานร่วมกับอาหารจานหลักและเครื่องเคียงอย่างน้อย 3 อย่าง เช่น ผักสด เนื้อห่อใบตอง เนื้อย่าง เป็นต้น

สาธารณรัฐ **อินโดนีเซีย**

อาหารประจำชาติ คือ กาโด กาโด (Gado Gado) กาโด ในภาษาท้องถิ่น คือ ยำที่ประกอบไปด้วยผัก เต้าหู้ ไข่ต้ม และธัญพืชหลายชนิด นิยมรับประทานคู่กับซอสที่ทำมาจากถั่ว คล้ายกับซอสสะเต๊ะ

ราชอาณาจักร **กัมพูชา**

อาหารประจำชาติ คือ อาม็อก (Amok) ซึ่งมีลักษณะคล้ายห่อหมกของไทย ทำจากปลา น้ำพริกเครื่องแกง และกะทิ โดยจะนำส่วนผสมทั้งหมดไปใส่ใบตองที่คล้าย ๆ เรือ แล้วจึงนำอาม็อกไปนึ่งพร้อมเสิร์ฟ

สาธารณรัฐ **ฟิลิปปินส์**

อาหารประจำชาติ คือ อโดโบ้ (Adobo) อาหารยอดนิยมของคนฟิลิปปินส์ นักเดินทาง นักเดินเขา ที่มีต้นกำเนิดจากทางภาคเหนือของประเทศ ทำมาจากหมูหรือไก่ผ่านกรรมวิธีหมัก และปรุงรสด้วยซีอิ๊วขาว น้ำส้มสายชู กระเทียมสับ ใบกระวาน และพริกไทยดำ นำไปทำให้สุก โดยใส่ในเตาอบหรือทอด และรับประทานพร้อมข้าว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน **ลาว**

อาหารประจำชาติ คือ ซุปไก่ (Chicken Soup) ซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้าน มีส่วนผสมของของตะไคร้ ใบสะระแหน่ กระเทียม และหอมแดง โดยอาหารลาวส่วนใหญ่มักจะมีผักและสมุนไพรเป็นส่วนผสมในการปรุง

ราชอาณาจักร **ไทย**

อาหารประจำชาติ คือ ต้มยำกุ้ง (Tom Yam Goong) เป็นอาหารที่มีชื่อเสียงทั้งในไทยและต่างประเทศ การปรุงจะเน้นรสชาติเปรี้ยวและเผ็ดเป็นหลัก ออกเค็มและหวานเล็กน้อย มีสมุนไพรที่ใส่ในน้ำแกง คือ ตะไคร้ ใบมะกรูด ส่วนผักที่นิยมใส่คือ มะเขือเทศ เห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า ใบผักชี เครื่องปรุง คือ มะนาว น้ำปลา น้ำตาลและน้ำพริกเผา

สหพันธรัฐ **มาเลเซีย**

อาหารประจำชาติ คือ นาซี เลอมัก (Nasi Lemak) เป็นข้าวผัดกับกะทิและสมุนไพร ซึ่งเสิร์ฟพร้อมกับปลากระตักทอดแตงกวาหั่น ไข่ต้มสุกและถั่วอบ ถ้าเป็นแบบดั้งเดิมจะห่อด้วยใบตองและนิยมรับประทานเป็นอาหารเช้า

สาธารณรัฐสังคมนิยม **เวียดนาม**

อาหารประจำชาติ คือ ปอเปี๊ยะเวียดนาม (Nem) เป็นอาหารพื้นเมืองที่มีชื่อเสียง แผ่นปอเปี๊ยะทำมาจากแป้งข้าวเจ้า ไส้ปอเปี๊ยะอาจจะเป็นหมู ไก่ หรือกุ้ง ห่อรวมกับผักต่างๆ มักจะนำมาจิ้มกับถั่วคั่วหัวไชเท้าซอยและแครอทซอยในน้ำจิ้มหวาน ซึ่งสามารถหารับประทานได้ทั่วไปในเวียดนาม

สาธารณรัฐแห่งสหภาพ **เมียนมา**

อาหารประจำชาติ คือ หล่าเผ็ด (Lah Pet) มีลักษณะคล้ายเมี่ยงคำ รับประทานกับเครื่องเคียง เช่น ใบชาหมัก กระเทียมเจียว ถั่วชนิดต่าง ๆ งาคั่ว กุ้งแห้ง ขิง มะพร้าวคั่ว เป็นต้น นิยมใช้เป็นเมนูในโอกาสพิเศษหรือเทศกาลสำคัญ หากงานใดไม่มีหล่าเผ็ดจะถือว่าเป็นงานที่ขาดความสมบูรณ์

อาหารหลากหลายของแต่ละประเทศสมาชิกของประชาคมอาเซียนเป็นภาพสะท้อนความเป็นตัวตนและบอกเล่าเรื่องราวของแต่ละชาติแต่ละภาษาของผู้คนในภูมิภาคนี้ได้อย่างดี หากได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยือนประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน อย่าลืมที่จะลองชิมเมนูเหล่านี้ เพราะไม่งั้นจะถือว่ายังเยือนไม่ถึงถิ่นอย่างแท้จริง

อาเซียน ASEAN มีอะไรให้น่าสนใจ?

ในวันลั่นฆ้องเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการมาแล้ว ตั้งแต่ต้นปีที่ผ่านมาที่ผ่านมา หลังการประชาสัมพันธ์และเตรียมการมาอย่างพักใหญ่ ทั้งนี้ก็เพราะต้องการให้พวกเราซึ่งหมายถึงประชาชนในสิบประเทศอาเซียนได้คุ้นชิน และเข้าถึงกับความเป็นประชาคมอาเซียน รวมถึงปรารถนาให้นานาประเทศได้สัมผัสและรับรู้ถึงการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศสิบประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แห่งนี้อย่างค่อยเป็นค่อยไป จนวันนี้เราเป็นประชาคมเดียวกันแล้วอย่างสมบูรณ์ ทั่วโลกต่างรับรู้ได้ว่าเราพร้อมแล้วในการเป็นตลาดฐานการผลิตเดียวกัน เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีประชากรที่มีกำลังซื้อ มีเสรีต่อการย้ายทุน มีแรงงานฝีมือระดับมืออาชีพ รวมทั้งมีสินค้าและบริการหลากหลายอันเป็นพื้นฐานไปสู่ความสามารถด้านการแข่งขันบนเวทีตลาดการค้าโลก

แล้วในความเป็นอาเซียนนั้น มีอะไรให้ใคร ๆ ทั่วโลกหันมาสนใจ

อาจจะกล่าวได้ว่าตลาดและโอกาสทางการค้าในแถบเอเชียที่ขยายใหญ่ขึ้นทันตาเห็น เมื่อ 10 ประเทศรวมตัวกัน ประชากรกว่า 600 ล้านคน การผลักดันสินค้าของประเทศในอาเซียนให้ก้าวสู่ตลาดโลกในแบบ “ร่วมมือกัน” ทำให้อำนาจในการเจรจาต่อรองสูงขึ้น ต่างชาติจะหลั่งไหลมาทำมาค้าขายกับอาเซียน ในขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนก็สามารถนำเสนอสินค้าและบริการไปยังนานาประเทศได้อย่างมั่นใจมากขึ้น กลายเป็นรากฐานการส่งออกที่น่าสนใจมากที่สุดมุมหนึ่งของโลก โดยแต่ละประเทศต่างมีความถนัดและมีสินค้าที่แตกต่างหลากหลาย การเดินทางข้ามประเทศมีความสะดวก รวดเร็ว เป็นการตลาดแบบ “กวักมือเรียก” เพื่อนร่วมโลกได้อย่างดีเยี่ยม

ประชาคมอาเซียนมีส่วนในการขยายเศรษฐกิจในสาขาการบริการ การขนส่ง และโลจิสติกส์

การทลายกำแพงขวางกั้นระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน โดยการขจัดจุดอ่อนต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคทางการค้า ไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบ เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ จัดให้อยู่ในกรอบหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การลดภาษีสินค้านำเข้าให้แก่ประเทศสมาชิก ทำให้สามารถซื้อสินค้าที่นำเข้าจากแถบอาเซียนได้ถูกลง ง่ายต่อการไปมาหาสู่กัน เกิดการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสาร แรงงานฝีมือชั้นยอด รวมไปถึงสินค้า บริการ ลดปัญหาความคลาดแคลนวัตถุดิบ และแรงงานได้มากขึ้น

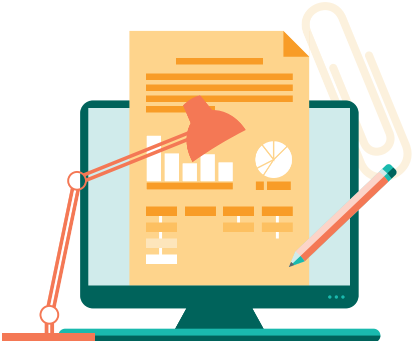

โดยหาแรงงานทดแทน สินค้าทดแทน หรือวัตถุดิบจากแหล่งอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น

การรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนจะทำให้ต่างชาติเห็นถึงพัฒนาการของ 10 ประเทศสมาชิก เจริญเติบโตแบบเขย่งก้าวกระโดด จะไม่มีคำว่า "ล้าหลัง" อีกต่อไป ทั้งเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ไปจนถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศที่ถือเป็นหัวใจของการสร้างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นมิตรของคนในอาเซียน ที่เป็นเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนต่างถิ่นต้องการมาเยือน การอบรมบุคลากรของประเทศตนในการเตรียมความพร้อมต้อนรับชาวต่างชาติที่จะมาเที่ยวในประเทศของตนและประเทศในแถบอาเซียน ให้รู้จักการบริการเหนือความคาดหมาย เป็นที่ดึงดูดได้ดีเยี่ยม ใครที่เคยมาเยือนประเทศในแถบอาเซียนเมื่อหลายปีก่อน ลองกลับมาเยือนใหม่อีกครั้งหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน

ไปแล้ว จะเห็นความแตกต่างแทบจำไม่ได้ ทั้งถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่อง การคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ ไปจนถึงสุขอนามัยที่ดีขึ้น อาหารการกินแนวประยุกต์ ที่ทำให้รู้สึกว่า "อาเซียนคือดินแดนที่น่าค้นหา"

การขจัดปัญหาร่วมกัน ทั้งภัยพิบัติ โรคระบาดอาชญากรรม ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ เพื่อให้ชาติอื่นเห็นว่า "เรามีความพยายามป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน" และ "เราจะโตไปด้วยกัน" มาเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ มาทำธุรกิจก็รู้สึกปลอดภัย ขอความช่วยเหลือจากใครก็ง่ายดาย ติดต่อภาครัฐ หรือภาคเอกชนก็ไม่ยากเหมือนเก่าก่อน

ประชาคมอาเซียน แม้จะเป็นการรวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียว แต่ก็เป็นการแข่งขันกัน เพราะแต่ละประเทศต้องปรับปรุง พัฒนาประเทศของตนให้ถึงพร้อมในทุกด้าน เราจะรับรู้ถึงบรรยากาศของการแข่งขัน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ดี เพราะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่อาเซียน ในขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ความเป็นชาติของตัวเอง เป็นการผสมผสานกันอย่างลงตัวระหว่างความทันสมัยกับประวัติศาสตร์ของชาติ อยากสัมผัสสิ่งใด เพียงเพ่งพินิจก็จะพบว่าสิ่งนั้นยังคงอยู่ ภายใต้ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

นี่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของความเป็นอาเซียน ซึ่งนับจากนี้ต่อไปอีกห้าปี สิบปี หรือร้อยปีอาเซียนจะไม่หยุดแค่นี้อย่างแน่นอน ความเป็นปึกแผ่นจะแน่นแฟ้นขึ้น เจริญขึ้น จนอาจกลายเป็นแบบอย่างให้ชาติอื่น ๆ รวมตัวกันได้บ้าง ไม่ช้าก็เร็ว จงภูมิใจเถิดที่เกิดเป็นคนอาเซียน

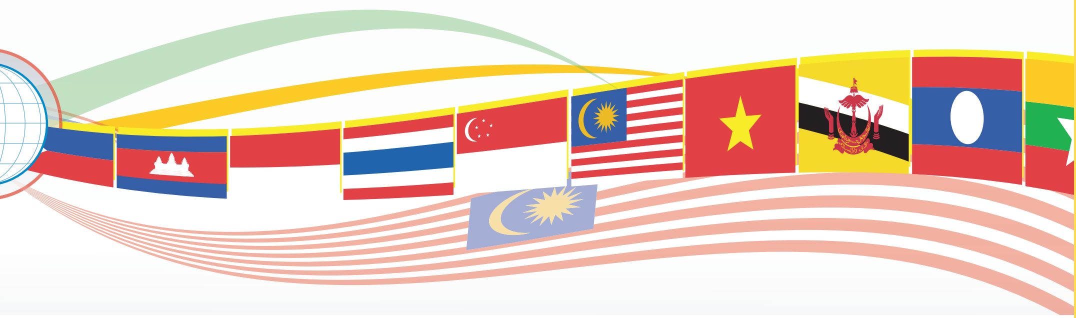

ความสัมพันธ์ระหว่าง
วรรณกรรมไทยกับวรรณกรรมอาเซียน

รศ.ดร.ธัญญา สังขพันธานนท์

ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมไทยกับวรรณกรรมอาเซียนนั้นมีมาช้านานแล้ว ไม่ใช่ว่าเพิ่งจะมาปรากฏขึ้นในยุคประชาคมอาเซียนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การรับรู้ต่อวรรณกรรมของกลุ่มประเทศอาเซียนในอดีต เรารับรู้กันในนาม “วรรณกรรมประเทศเพื่อนบ้าน” ดูกันแต่ละประเทศ ๆ ไป ไม่ได้ดูแบบรวม ๆ ทั้งนี้เพราะในอดีตเรายังมองประเทศเพื่อนบ้านแบบแยกส่วน ไม่ได้มองตามมโนทัศน์แบบองค์รวม เหมือนที่เราพยายามมองกันยุคนี้

หากมองความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมไทยกับวรรณกรรมกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เราสามารถแบ่งได้เป็นยุคแรกเริ่ม ยุคก่อนกระแสอาเซียน และยุคกระแสอาเซียน

ในยุคแรกเริ่ม จะเป็นการยืมวรรณกรรมจากชาติในอาเซียนมาดัดแปลงหรือแปลเป็นวรรณกรรมไทย (วรรณกรรมไทยที่มีที่มาจากต่างชาติ) การแปลหรือแปลงด้วยจุดประสงค์บางอย่าง เช่น การเมือง การสั่งสอน จริยธรรม ความบันเทิง วรรณคดีที่เราหยิบยืมมาจากประเทศเพื่อนบ้านนี้ ถูกนิยามว่าเป็นวรรณคดีสัญชาติไทย เช่น เรารับอิเหนามาจากชวา แปลพงศาวดารเรื่องราชาธิราชมาจากมอญ เป็นต้น

www.chulabook.com

www.su-usedbook.tarad.com

www.keepitthai.com/node/1964

ในยุคที่สอง ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นยุคก่อนกระแสอาเซียน อาจเรียกได้ว่าเป็นระยะที่เรารับวรรณกรรมในประเทศเพื่อนบ้านมาสู่วงวรรณกรรมไทยมากขึ้น การรับมานั้นจะอยู่ในรูปของการแปล ทั้งแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ และภาษาดั้งเดิม วรรณกรรมที่นำมาแปลส่วนใหญ่จะเป็นวรรณกรรมร่วมสมัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสั้น นวนิยายหรือแม้แต่กวีนิพนธ์ ส่วนใหญ่การแปลนั้นมาจากความสนใจเฉพาะตัวของนักแปลแต่ละคนมากกว่าเกิดจากจุดประสงค์ที่จะศึกษาวรรณกรรมประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ในองค์รวม สำหรับต้นฉบับวรรณกรรมประเทศเพื่อนบ้านนั้นส่วนมากแปลผ่านต้นฉบับภาษาอังกฤษเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่น เรื่องสั้นเวียดนามชื่อ “เตรื่อง” แปลโดย เจือ สตะเวทิน เป็นต้น

ยุครุ่งเรืองของการแปลวรรณกรรมประเทศเพื่อนบ้านน่าจะเป็นยุคหลังเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 เป็นต้นมา ในระยะนี้เป็นยุคที่ปัญญาชนคนหนุ่มสาวเข้ามามีบทบาทในการเขียน การแปล การทำหนังสือและสำนักพิมพ์ เช่น “โลกหนังสือ” ของ สุชาติ สวัสดิศรี นักแปลวรรณกรรมเหล่านี้จะให้ความสนใจวรรณกรรมประเทศเพื่อนบ้านในฐานะวรรณกรรมของประเทศโลกที่สาม วรรณกรรมของประเทศอาณานิคมและวรรณกรรมของประเทศสังคมนิยม วรรณกรรมประเทศเพื่อนบ้านที่นิยมนำมาแปล เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย เมียนมา เวียดนาม และลาว เป็นต้น

วรรณกรรมของประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย มีการแปลและศึกษาประวัติผลงานของนักเขียนคนสำคัญในฐานะนักเขียนเพื่อต่อสู้กู้ชาติในยุคต่อต้านอาณานิคม เช่น กริส มาศ และ อุสมาน อาหวัง ซึ่งครั้งหนึ่งนิตยสารโลกหนังสือเคยทำสกู๊ปพิเศษแนะนำนักเขียนมาเลเซียและมีการแปลผลงานตัวอย่างของนักเขียนเหล่านี้ นักเขียนมาเลเซียอีกคนหนึ่งที่มีผลงานแปลเป็นภาษาไทย คือ ชานน อาหมัด นักเขียนจากรัฐเคดาห์ ผลงานที่รู้จักกันดี คือ นวนิยายเรื่อง “ทาสแผ่นดิน” ที่ทำให้มีการรับรู้เรื่องราวของนักเขียนและกวีในประเทศมาเลเซียเพิ่มมากขึ้น

สำหรับวรรณกรรมในประเทศอินโดนีเซียที่มีการแปลเป็นภาษาไทยในระยะนี้ ได้แก่ ผลงานของนักเขียนที่มีชื่อเสียงในระดับแถวหน้า เช่น ปราโมทยา อนันตา ตูร์ และมอคตาร์ ลูบิส นักเขียนนามอุโฆษของอินโดนีเซียที่ได้รับรางวัลแมกไซไซเคยทำงานเป็นนักหนังสือพิมพ์และนักเขียน เขาเคยถูกประธานาธิบดีซูการ์โนสั่งปิดหนังสือพิมพ์ ตัวเขาถูกจับคุมขังนานถึง 9 ปีในฐานะนักต่อต้านรัฐบาลเผด็จการ วิทยา สุจริตธนารักษ์เคยแปลเรื่องสั้นของมอคตาร์ ลูบิส จำนวน 16 เรื่อง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง ชีวิตในแง่มุมของอินโดนีเซีย ศาสนาอิสลาม

◄ ปราโมทยา อนันตา ตูร์
นักเขียนชาวอินโดนีเซียที่โด่งดังในแวดวงของวรรณกรรมโลก
ที่มา : sites.google.com

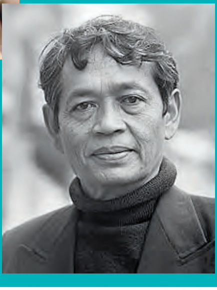

มอคตาร์ ลูบิส ►
นักเขียนชาวอินโดนีเซียที่ได้รับรางวัลแมกไซไซ ปี ค.ศ.1958

www.oknation.nationtv.tv

www.su-usedbook.com

www.oknation.nationtv.tv

เรื่องเสียดสีสังคม และเรื่องเกี่ยวพันกับปัญหาความรัก ทำให้ชื่อของนักเขียนท่านนี้เป็นที่รู้จักในหมู่นักอ่านชาวไทยมากขึ้น นอกจากมอคตาร์ ลูบิสแล้ว ผลงานของนักเขียนชื่อดัง นักต่อต้านลัทธิอาณานิคมอย่างปราโมทยาอนันตา ตูร์ ก็ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดยเฉพาะนวนิยายชุดจตุรภาคที่ยิ่งใหญ่ของเขา ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยจำนวนสามเล่มด้วยกัน โดยนักแปลคุณภาพ คือ ภควดี วีระภาสพงศ์ อันได้แก่ นวนิยายเรื่อง แผ่นดินของชีวิต รอยย่างก้าว และผู้สืบทอด งานของปราโมทยาได้รับความสนใจจากนักวรรณกรรมและนักวิชาการไทยเป็นอย่างมาก

วรรณกรรมของประเทศเวียดนามได้รับการแปลเป็นภาษาไทยไม่น้อยกว่าวรรณกรรมเพื่อนบ้านประเทศอื่น ๆ ความสนใจของนักวรรณกรรมไทยที่มีต่อวรรณกรรมเวียดนาม คือ งานเขียนใน

ประเทศสังคมนิยมที่เปรียบเสมือนความลับที่ไม่ค่อยได้รับการเปิดเผยในเวลานั้น วรรณกรรมเวียดนามเรื่องแรกที่คนไทยได้อ่านในฐานะงานแปลที่พิมพ์เป็นเล่มคือ เรื่องสั้นของ “นามกาว”

สุชาติ สวัสดิ์ศรี เคยแปลรวมเรื่องสั้นปฏิวัติ “ก่อนกลับบ้านเกิด” ต่อมาหนังสือเล่มนี้ได้กลายเป็นหนังสือต้องห้ามในยุคหลังเหตุการณ์ 6 ตุลา 2519 นอกจากนี้ยังมีนวนิยาย “ม่านมายา” ของ เดือง ทู เฮือง แปลโดย ไกรวรรณ สีดาฟอง

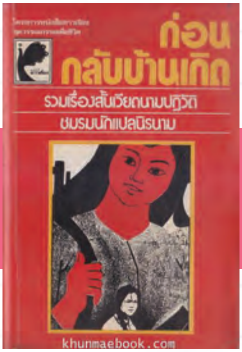

khunmaebook.tarad.com

www.su-usedbook.com

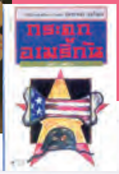

www.kositt.com

สำหรับวรรณกรรมของประเทศลาว ก็ได้รับความสนใจจากนักแปลชาวไทย นักแปลที่ริเริ่มแปลงานของนักเขียนลาวเป็นภาษาไทยคือ “จินตรัย” ซึ่งได้คัดเลือกผลงานของนักเขียนลาวร่วมสมัยมาแปลเป็นภาษาไทยหลายเรื่อง เช่น ในปี 2534 รวมเรื่องสั้นลาว “กระดูกอเมริกัน” ปี พ.ศ. 2535 รวมเรื่องสั้นลาวชุด“ควายโดยสาร” และรวมเรื่องสั้นชุด “เมื่อแม่จากไป” ซึ่งรวบรวมผลงานของนักเขียนลาวชั้นแนวหน้าไว้จำนวนหลายคน อาทิ อุทิน บุนยาวง บุนทะนอง ซมไซผล ไชยสุวัน แพงพง เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในระยะนี้ นักอ่านชาวไทยยังให้ความสำคัญกับวรรณกรรมตะวันตกมากกว่าวรรณกรรมของประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สืบเนื่องมาจากอคติที่เรามักมองประเทศเพื่อนบ้านว่า “ด้อยกว่า” อันเป็นผลพวงจากลัทธิอาณานิคม ทำให้ไทยมองประเทศเพื่อนบ้านในฐานะที่ตนเอง “เหนือกว่า” เพราะไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร

สำหรับยุคกระแสอาเซียน การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้เกิดอาการ “ฟีเวอร์” ไปทุกวงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวงการศึกษา

อาการตื่นอาเซียนทำให้มีการเปิดสอนภาษาและวัฒนธรรมอาเซียนในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยหลายแห่งวรรณกรรมอาเซียนได้กลายมาเป็น “หัวข้อ”

ที่ได้รับการพูดถึงมากขึ้นในเวทีการสัมมนาทางวิชาการและวรรณกรรมอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ความสนใจวรรณกรรมอาเซียนในยุคนี้เปลี่ยนจากความสนใจแบบส่วนตัวและแยกส่วน มาสู่แนวคิดที่เป็นองค์รวมมากขึ้น เพราะถูกกำหนดโดยวาทกรรมอาเซียน เกิดความคิดที่จะเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านในฐานะ “ประชาคม” มากกว่า “ประชาชาติ” มีการมองประเทศในอาเซียนอย่างเป็นองค์รวมมากขึ้น ตลอดจนมีสำนึกที่จะข้ามพรมแดนทางภาษา วัฒนธรรมและวรรณกรรมมากกว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา

อาจกล่าวได้ว่า หน่วยงานที่ทำงานในเรื่องนี้อย่างเป็นรูปธรรมคือ “สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย” ซึ่งได้มีความร่วมมือกับสมาคมนักเขียนในประเทศอาเซียนหลายประเทศ เพื่อรวบรวมและคัดสรรต้นฉบับวรรณกรรมไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน แปลวรรณกรรมใน 3 ภาษา คือ ไทย - อังกฤษ - ภาษาในประเทศอาเซียน เช่น รวมเรื่องสั้นและบทกวีไทย - มาเลเซีย รวมเรื่องสั้นและบทกวีไทย - เวียดนาม รวมเรื่องสั้นและบทกวีไทย - กัมพูชา รวมเรื่องสั้นและบทกวีไทย - ลาว รวมเรื่องสั้นและบทกวีไทย - อินโดนีเซีย และล่าสุดกำลังรวบรวมเรื่องสั้นและบทกวีไทย - อินโดนีเซีย ทำให้ตัวบทวรรณกรรมของประเทศกลุ่มอาเซียนรวมทั้งนักเขียนในประเทศเหล่านี้เป็นที่รู้จักของผู้อ่านชาวไทยมากขึ้นกว่าทุกยุคที่ผ่านมา

จะว่าไปแล้ว วรรณกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียนเข้ามาปรากฏในวงวรรณกรรมไทยนานแล้ว เช่น เรารับอิเหนามาจากชวา รับราชาธิราชมาจากมอญ

ด้วยการนำมาแปลและเรียบเรียงให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ด้วยจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน วรรณกรรมทางศาสนา เช่น นิทานชาดก ซึ่งมักจะเผยแพร่อย่างกว้างขวางในประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ ก็เป็นที่มาของนิทานพื้นบ้านของแต่ละประเทศที่ถือได้ว่า มีรากร่วมและที่มาจากแหล่งเดียวกัน โดยไม่อาจระบุได้แน่ชัดว่า ใครรับมาจากใคร แต่วรรณกรรมกลุ่มนี้ส่วนมากได้รับอิทธิพลจากศาสนาพุทธและพราหมณ์

หากกล่าวถึงการศึกษาวรรณกรรมประเทศเพื่อนบ้านก่อนยุคอาเซียนนั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของการศึกษาแบบวรรณคดีเปรียบเทียบเสียเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาวรรณคดีในเชิงเปรียบเทียบนั้น เรามุ่งพิจารณาแหล่งที่มา หรือจุดกำเนิด เปรียบเทียบให้เห็นอิทธิพลที่มีต่อกัน เช่น เปรียบเทียบรามเกียรติ์ของไทยกับของประเทศลาว เมียนมา กัมพูชา หรืออินโดนีเซีย เป็นต้น อย่างไรก็ดี การเปรียบเทียบก็ไม่ได้ทำอย่างลึกซึ้งมากนัก เพราะความตื่นตัวในเรื่องนี้นับว่ายังอยู่ในวงแคบ

พาทูต ไปเมืองคอน

วรวุฒิ พงษ์ประภาพันธ์

บรรยากาศที่ท่าอากาศยานดอนเมืองเมื่อตอนเช้าของวันที่ 17 มีนาคม 2559 คึกคัก เซ็งแซ่ เหมือนกับทุก ๆ เช้า ภาพที่คุ้นชิน ยังคงมีให้เห็น ผู้คนมีสีหน้าที่แตกต่างกัน บ้างยิ้มแย้มแจ่มใส ด้วยจะได้เดินทางไปท่องเที่ยวพร้อมกับเพื่อนสนิท คนรัก หรือครอบครัว บ้างมีสีหน้าห่วงกังวลด้วยจำเป็นต้องรีบเร่งเพราะได้เวลาใกล้เครื่องออก บ้างมีสีหน้าเศร้าสร้อยเพราะต้องแยกพรากจากสิ่งที่คุ้นเคยอันเป็นที่รัก แต่ถ้าจะมีใครสังเกตสักหน่อย ก็อาจจะเห็นว่าเช้านี้ที่ดอนเมืองต่างไปจากภาพเดิม ๆ ที่เคยเห็นกันทุกวัน วันที่ 17 มีนาคม 2560 เป็นวันแรกที่กรมพิธีการทูตจัดโครงการพาคณะทูตต่างประเทศเยี่ยมชมโครงการในพระราชดำริ ปีนี้กรมพิธีการทูตจัดให้ไปจังหวัดนครศรีธรรมราช ไปเยี่ยมชมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนี่เองกระมังที่ทำให้เช้านี้ที่ดอนเมืองดูเปลี่ยนไป เพราะวันนั้น มีทูตต่างประเทศพร้อมคู่สมรสมากถึง 32 คน จาก 26 ประเทศไปรวมตัวกันที่ดอนเมือง เสียงพูดคุยเป็นภาษาอังกฤษดังเซ็งแซ่เป็นระยะ สีหน้าของแต่ละคนสดชื่นและดูเหมือนว่าจะพร้อมกันมากที่จะไปโต้ลมร้อน รับลมทะเลกันที่เมืองคอน เมืองที่มีคำขวัญท่องเที่ยวว่า “เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นฉ่ำธรรมชาติ

แร่ธาตุอุดม เครื่องถมสามกษัตริย์ มากวัดมากศิลป์ ครบสิ้นกุ้งปู"

กรมพิธีการทูตจัดโครงการพาทูตไปรู้จักโครงการในพระราชดำริเป็นประจำทุกปี จัดมาตั้งแต่ปี 2545 ในบางปีจัดทีละครั้ง หากบางปีมีงบประมาณมากจะจัดเป็นสองครั้งเดินทางไปทุกภาคของประเทศ โดยปีนี้ไปภาคใต้ ปีที่แล้วขึ้นเหนือไปลำพูน เชียงใหม่ ปีก่อนหน้านั้น ก็ไปท่องตะวันออกเฉียงใต้ที่สกลนคร หลังจากที่พากันไปทำบุญปล่อยเต่าที่กระบี่กันมาแล้ว

การคัดเลือกจังหวัดว่าจะไปกันที่ไหน จะว่าง่ายก็ง่าย จะว่ายากก็ยาก ที่ว่าง่ายก็เพราะโครงการในพระราชดำริมีกระจายอยู่ทุกจังหวัด เพราะพระบารมีและพระอัจฉริยภาพของพระองค์ท่านแผ่ขยายไปทั่วทั้งประเทศ ท่านทรงรักและทรงเป็นห่วงพสกนิกรของท่านเท่ากันหมด แต่ที่ว่ายากก็เพราะนอกจากจะให้ท่านทูตได้เห็นและเข้าใจในบทบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ต่อการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาทุกข์ยากของพสกนิกรของพระองค์ท่านแล้ว ต้องให้ท่านทูตทั้งหลายได้เห็นได้สัมผัสถึงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชนบทและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยที่สวยงามและหลากหลาย เพื่อให้ท่านทูตได้รู้จักและเข้าใจประเทศไทยในมุมมองต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งอีกด้วย เช่น เข้าใจว่า กรุงเทพไม่ใช่ประเทศไทยและประเทศไทยไม่ใช่กรุงเทพ นั่นเอง

นางบุษยา มาทแล็ง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคณะทูตทั้ง 3 วัน เล่าถึงวัตถุประสงค์ของโครงการให้อย่างน่าฟังว่า "โครงการฯ เน้นการเผยแพร่พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ผ่านการนำคณะทูตเยี่ยมชมโครงการในพระราชดำริที่สร้างคุณูปการให้กับประเทศไทยอย่างยั่งยืน การที่ท่านทูตต่างประเทศได้เห็นได้สัมผัสจากการไปเยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ การดำรงชีวิตท้องถิ่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการรวมตัวเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของตัวเอง จะทำให้ท่านทูตสามารถนำไปพูดต่อ อันจะเป็นการ

คณะทูตได้ร่วมทำกิจกรรมทั้งการวาดภาพผ้าบาติกและทำน้ำตาลมะพร้าว

ประชาสัมพันธ์ประเทศไทยได้ทางหนึ่ง และการเยี่ยมชมโครงการในพระราชดำริยังช่วยให้หลายประเทศที่กำลังพัฒนาสามารถนำโครงการไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่เหมาะสมได้และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทูตต่างประเทศกับกระทรวงการต่างประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น”

คณะออกเดินทางจากดอนเมืองในช่วงสายโดยบินตรงไปถึงนครศรีธรรมราช เมื่อไปถึงทางจังหวัดก็ต้อนรับคณะทูตด้วยนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ เพื่อเรียกน้ำย่อยกันตั้งแต่ที่สนามบิน หลังจากพักผ่อน คลายเหนื่อยจากการเดินทางแล้ว พวกเราก็ตรงดิ่งไปหมู่บ้านคีรีวง ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีอากาศบริสุทธิ์ที่สุดในประเทศไทย โดยท่านทูตจะได้สัมผัสกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งการทำสบู่จากสมุนไพร และการทำผ้ามัดย้อมที่ผลิตไม่ทันส่ง เพราะมียอดสั่งซื้อจากต่างประเทศสูง ในตอนท้ายท่านทูตได้ทดลองทำผ้ามัดย้อมง่าย ๆ ด้วยตัวเอง และได้นำผ้ามัดย้อมฝีมือตัวเองกลับบ้านเป็นที่ระลึกด้วย ทำให้แต่ละคนประหลาดใจด้วยความไม่เชื่อในความเป็นศิลปินของตัวเอง

ในวันรุ่งขึ้น พวกเราเดินทางไปอำเภอปากพนังกัน ไปเยี่ยมชมศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งถือว่าเป็นไฮไลท์

ของการเดินทางไปนครศรีธรรมราชเลยทีเดียว โครงการนี้มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหา "4 น้ำ 3 ดิน" ซึ่งเป็นปัญหาของชาวปากพนังมาเป็นเวลานานแสนนาน โดย "4 น้ำ" คือ การแก้ไขปัญหาน้ำ 4 อย่าง – ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาน้ำแล้ง ปัญหาน้ำเค็ม และปัญหาน้ำเปรี้ยว คำว่า "3 ดิน" คือ การแก้ปัญหาดิน 3 อย่างที่มีปัญหาดินเปรี้ยว ปัญหาดินเค็ม และปัญหาดินจืด การดำเนินโครงการฯ ส่งผลดีต่อประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และครบวงจร ทั้งในเรื่องการแยกน้ำเค็มออกจากน้ำจืด เพื่อปกป้องพื้นที่เกษตรและบรรเทาปัญหาอุทกภัย การส่งเสริมการประกอบอาชีพ ที่มุ่งให้แต่ละสาขาอาชีพต่างเกื้อกูลอุดหนุนซึ่งกันและกัน และการสร้างรายได้ที่มีความหลากหลายมากขึ้น

การผลิตหนังตะลุง
หนึ่งในวัฒนธรรม
ที่โดดเด่นของ
จ.นครศรีธรรมราช

ในช่วงบ่าย หลังจากอิ่มหนำสำราญจากการรับประทานอาหารบนเรือ ดูทัศนียภาพและชีวิตพื้นบ้านของชาวเมืองปากพนังแล้ว พวกเราก็ไปดูบ้านหนังตะลุงของนายสุชาติ ทรัพย์สิน ศิลปินแห่งชาติ ได้ดูหนังตะลุงที่แต่งขึ้นเพื่อต้อนรับคณะทูตเป็นการเฉพาะ แม้จะพูดและพากย์เป็นภาษาถิ่น แต่ก็เรียกเสียงหัวเราะจากคณะทูตได้ไม่น้อย เนื่องจากตัวละครหลายสิบตัวถูกถ่ายทอดออกมาอย่างมีชีวิตชีวา นอกจากนี้โครงเรื่องก็สามารถผูกโยงเรื่องเล่าพื้นบ้านปรัมปรากับชีวิตชาวต่างจังหวัดปัจจุบันที่ผูกพันกับโทรศัพท์มือถือและมอเตอร์ไซค์ได้อย่างกลมกลืน

วันสุดท้าย ก่อนเดินทางกลับ พวกเราได้ไปเยี่ยมชมประวัติศาสตร์เมืองคอน จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช ในช่วงเช้า และเดินทางกลับกรุงเทพฯ ในช่วงบ่าย ระหว่างรอสัมภาระ ท่านทูตโซเฮล คาน จากปากีสถาน ที่ประจำการอยู่ที่ประเทศไทยมานานกว่า 3 ปี เล่าให้ฟังถึงความรู้สึกต่อโครงการว่า ท่านเข้าร่วมโครงการทุกปีไม่เคยขาดเพราะโครงการทำให้ท่านได้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเมืองไทยมากขึ้น การเยือนหมู่บ้านคีรีวงทำให้เห็นว่าประชาชนคนไทยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาปฏิบัติใช้ได้อย่างไร เราได้เห็นชาวบ้านที่เปลี่ยนตัวเองให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ พวกเขาไม่เพียงสามารถ “ผลิตเป็นและผลิตได้” แต่สามารถเปลี่ยนผลผลิตให้เป็นรายได้อย่างเป็นรูปธรรมได้อีกด้วยซึ่งทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่มาจากสายพระเนตรที่กว้างไกลของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่หลายประเทศควรเอาเป็นต้นแบบในการพัฒนาประเทศ ท่านทูตบอกต่อด้วยว่าท่านสามารถนำประสบการณ์จากการไปเยี่ยมชมโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ ไปปรับใช้กับการส่งเสริมความสัมพันธ์

ระหว่างไทยกับปากีสถานได้อย่างมาก

ท่านทูตอีกคนที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ คือท่านทูต ฟรังซิซกู วาส ปัตตู เอกอัครราชทูตโปรตุเกสประจำประเทศไทย ที่เพิ่งเข้าร่วมโครงการฯ เป็นครั้งแรก ท่านเล่าว่างานของท่านที่กรุงเทพฯ มีค่อนข้างมาก จึงไม่ค่อยได้มีโอกาสเดินทางไปเยี่ยมเยียนพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย การร่วมเดินทางครั้งนี้ จึงเป็นโอกาสที่จะได้รู้จักประเทศไทยมากขึ้นและมองว่าประเทศไทยโชคดีที่มีโครงการในพระราชดำริมากมาย นับเป็นพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่สามารถช่วยให้ประชาชนของพระองค์ได้พัฒนาความสามารถ นำจุดเด่นเฉพาะตัวไปพัฒนาชุมชน โดยยิ่งไปกว่านั้น โครงการพระราชดำริยังช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเอาไว้ด้วย

กว่าจะเดินทางกลับก็เป็นช่วงเย็นของวันที่ 19 มีนาคมแล้ว พวกเราที่กรมพิธีการทูต แม้จะเหน็ดเหนื่อย แต่ก็ภูมิใจที่มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่พระอัจฉริยภาพและความรักของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่พระองค์ท่านทรงมีต่อปวงชนชาวไทย และก็หวังลึก ๆ ว่า คณะทูตที่ไปด้วยกันในการเดินทางนี้จะมีความรู้สึกไม่ต่างจากพวกเรา

// วารสารวิทยุสราญรมย์

ISSN 1513-105X
ปีที่ 18 ฉบับที่ 74 มกราคม – มีนาคม 2560

วารสารราย 3 เดือนที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการต่างประเทศในหลากหลายมิติ ผ่านการบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ตรงจากนักการทูตและบุคคลในแวดวงต่าง ๆ ที่มาร่วมแบ่งปันมุมมองของตนเกี่ยวกับการต่างประเทศในมิติต่าง ๆ

ที่ปรึกษา บุษฎี สันติพิทักษ์
ลินนา ตังธสิริ
มาฆวดี สุมิตรเหมาะ
บรรณาธิการบริหาร ชลธี จันทร์รัชชกูล
ผู้ช่วยบรรณาธิการ วีนัส อัศวภูมิ พิมพ์ชนก จิระพัฒนากุล หิรัญ สุวรรณเทศ
คณะผู้จัดทำ บัญชา ธิโกศรี บุญยรัตน์ แสงทอง ธิดารัตน์ จีรุพันธ์ อาภร ชาลือชัย
กนกพรรณ ลิ้มเจริญ
จัดทำโดย สถานีวิทยุสราญรมย์ กองประชาสัมพันธ์การทูตสาธารณะ
กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
443 ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ : 0 2203 5000 โทรสาร : 0 2643 5093
ออกแบบ นิติกร เอี่ยมกลั่น
บรรณาธิการบทความ กรองทอง สุขอร่าม
จัดพิมพ์โดย บริษัท ยูโทเปีย มีเดีย อินเตอร์เนชันแนล (ประเทศไทย) จำกัด

วิทยุสราญรมย์

AM 1575 kHZ

ติดตามข่าวสารด้านการต่างประเทศผ่านหลากหลายช่องทาง

สถานีวิทยุสราญรมย์ทางคลื่น AM 1575 kHz
หรือรับฟังแบบออนไลน์ทางเว็บไซต์ http://saranrom.mfa.go.th
และติดตามอ่านวารสารวิทยุสราญรมย์ในรูปแบบ e-book ได้ที่ www.mfa.go.th/saranrom/th/e-book

ผังรายการของสถานีวิทยุสราญรมย์ AM 1575 kHZ

DATE

ON	วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ	วันพฤหัสบดี	วันศุกร์
05.30 – 06.00 น.	สาระน่ารู้ งานกงสุล	รอบรู้ เศรษฐกิจ	SPICE OF ASIA	สุขภาพ รับอรุณ	หลายคน อยากรู้
06.00 – 06.30 น.	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา
06.30 – 07.00 น.	คุยกัน วันจันทร์	เราคือ อาเซียน	คุยกัน วันพุธ	เราคือ อาเซียน	คุยกัน วันศุกร์
17.30 – 18.00 น.	รักษ์ สิ่งแวดล้อม	บัวแก้ววันนี้	ปกิณกะ สำนักราชฯ	Sparkling English	ยุวทูต ออนแอร์
18.00 – 18.30 น.	News & View	หน้าต่าง โลกกว้าง	หน้าต่าง โลกกว้าง	หน้าต่าง โลกกว้าง	หน้าต่าง โลกกว้าง
19.00 – 19.30 น.	ดาวดวง น้อย	ดาวดวง น้อย	ดาวดวง น้อย	ดาวดวง น้อย	ดาวดวง น้อย
22.00 – 22.30 น.	วัฒนธรรม สัมพันธ์	เรียนภาษา เมียนมากันเถอะ	รู้รอบโลก	รอบรั้วบัวแก้ว	รู้กฎหมาย สบายใจ

กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

การให้ความช่วยเหลือคนไทย ในต่างประเทศ ประจำปี 2559

14,481 คน
จำนวนคนไทยที่ได้รับความช่วยเหลือ ปี 2559

63,712 คน
ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์และอีเมล

Website
www.consular.go.th

Call center กรมการกงสุล
02-572-8442

Line / Wechat
ID : Thaiconsular

ช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ได้ยาก
6,682 คน

2,340 คน
ช่วยเหลือคนไทยที่ถูกจับกุม

364 คน ตามหาญาติ/ตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่

313 คน
ช่วยเหลือลูกเรือประมง

157 คน
อำนวยความสะดวกการต่อใบขับขี่ไทย

3,410 คน
ช่วยเหลือแรงงา

685 คน
ช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์

323 คน เสียชีวิต/ส่งศพ / ติดตามเงินพึงได้

207 คน
หนังสือรับรอง NOC